

**HIMESHÁZI NAPSUGÁR NÉMET
NEMZETISÉGI ÓVODA
Sonnensrtahl Kindergarten Himesháza
OM azonosító: 201951**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ERZIEHUNGSPROGRAMM

Himesháza, 2016. szeptember 01.

„Wo Kinder sind, dort ist ein goldenes Zeitalter.“

Novalis

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Bevezető	5. o
II.	Küldetésnyilatkozat	
III.	Az óvoda adatai	6. o
IV.	Óvodánk múltja, jelene	7. o
V.	Jövőkép, gyermekkép, óvodakép	8. o
VI.	Nevelési, pedagógiai alapelveink	11. o
VII.	Óvodai nevelésünk céljai, feladatai	12. o
	1. Az egészséges életmód kialakítása	14. o
	2. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, a közösségi életre való felkészítés	16. o
	3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	18. o
	4. A sajátos törődést igénylő gyerekek nevelése, tehetséggondozás	19. o
VIII.	Az óvodai élet megnevezésének elvei	20. o
	1. Személyi feltételek	20. o
	2. Tárgyi feltételek	21. o
	3. Beszoktatás	21. o
	4. Az óvoda csoportszerkezete	21. o
	5. Napirend, hetirend	22. o
IX.	Óvodánk kapcsolatrendszere	24. o
X.	Intézményünk hagyományrendszere	27. o
XI.	Gyermekvédelem az óvodában	31. o
XII.	Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység	33. o
XIII.	Speciális szolgáltatásaink	34. o
XIV.	Óvodánk ellenőrzési, értékelési rendszere	35. o
	1. Óvodánk irányítási, szervezeti felépítése	35. o
	2. Írásos dokumentumok	35. o
	3. A pedagógiai munka mérése, ellenőrzése, értékelése	38. o
	4. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének mérése, ellenőrzése, értéklése	38. o
XV.	Óvodai életünk tevékenységformái	38. o
	1. Játék	38. o
	2. Verselés, mesélés	40. o
	3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	42. o
	4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	44. o
	5. Mozgás	46. o
	6. Külső világ tevékeny megismerése	48. o
	7. Munka jellegű tevékenységek	51. o

8.	Tevékenységekben megvalósuló tanulás	52. o
XVI.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	54. o
XVII.	Sajátos feladatok	56. o
XVIII.	Migráns gyerekek nevelése	59. o
XIX.	Német nyelvi nevelés	61. o.
XX.	A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	71.o
XXI.	Felhasznált irodalom	74. o
XXII.	Érvényességi nyilatkozat	75. o.
XXIII.	Legitimációs záradék	76. o.

I. Bevezető

Óvodánk nevelőtestülete vallja, hogy a gyermeki lélek az első hat évben a legérzékenyebb. A szeretettel, szelídséggel, türelemmel való nevelés, a személyiségük kibontakoztatása ebben a korban a legfontosabb és leghatékonyabb.

Pedagógiai programunkat az „**Óvodai nevelés országos alapprogramjára**”, valamint „**A nemzetiség óvoda nevelésének irányelvére**” építve, azokkal összhangban, a helyi lehetőségeket és szükségleteket figyelembe véve készítettük el.

E dokumentum határozza meg az óvodánkban folyó nevelőmunka célját, feladatait, alapelveit, a gyermeki tevékenység és a fejlődés kritériumait.

A Pedagógiai programunk alapján érvényesülnek óvodai nevelésünkben azok a törekvések, amelyeket nevelőtestületünk saját tapasztalatai alapján célravezetőnek minősít.

Programunk meghatározó személyisége a pedagógus, aki hiteles mintát ad a gyermeknek, szülőnek egyaránt. Nevelési felfogásunkban a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ebbe ágyazódnak be az egyéb tevékenységek, melyek közül a legfontosabbnak tartjuk a külső világ tevékeny megismerését, a természettel való kapcsolatot.

A sokszínű tevékenységek által gazdagítjuk a gyermek nyelvi kifejezőképességét, fejlesztjük értelmét és gondolatvilágát, megtanul beilleszkedni a közösségbe, megismeri a viselkedés alapvető szabályait, becsüli és óvja környezetét.

Nemzetiségi óvoda lévén fontosnak tartjuk, hogy óvodásainkkal megismertessük őseik nyelvét, hagyományait, szokásait. A német nyelv átjárja mindennapi tevékenységeiket. A gyermekek találkoznak a magyarországi németek kultúrájával, hagyományaival, életformájával.

Napjainkban elengedhetetlen, hogy figyelembe vegyünk óvodai nevelőmunkánkban a megváltozott társadalmi környezetet, amelyből a gyermek érkezik. Szükségszerűvé vált, hogy pedagógiai munkánk korszerűsítéséhez meglévő nevelési gyakorlatunk mellett figyelembe vegyünk közvetlen partnereink véleményét, igényeit, elvárásait.

Valljuk, hogy nyugodt, derűs, szeretetteljes, családias légkörben felnövő gyermekekből válik kiegyensúlyozott, másokat megértő és tisztelő, nyitott, segítőkész, aktív és kreatív ember.

II. Küldetésnyilatkozat

Az intézményünkbe járó gyermekek számára érzelmi biztonságot, elfogadó, befogadó, szeretetteljes, vidám, nyugodt, családias légkört szeretnénk biztosítani, melyben minden nap egy új élmény, egy új tapasztalat, egy új érzés.

Szeretnénk, ha óvodánk, egy olyan hely lenne, ahol öröm óvodásnak lenni. Gyermekeinket igyekszünk megismertetni a magyar és a német nemzetiség kultúrájával, nyelvével, hagyományaival. Környezettudatos magatartás kialakításával környezetünk szeretetére, védelmére nevelés a fenntartható fejlődés érdekében. Szeretnénk megismertetni velük a helyi természeti értékeket. Minden tevékenységet játékosan, komplexitásra törekedve tervezünk, melyben biztosított az egyéni bánásmód és az életkori sajátosságok figyelembevétele, hogy az óvodáskor végére iskolaérett gyermekekké váljanak. Ebben segítenek empatikus, gyermekszerető, elfogadó óvodapedagógusok és dajkák.

Célunk, hogy a nálunk töltött évek alatt tarisznyájukat olyan értékes útravalóval töltsük meg, melyből későbbi életük során elővehetnek egyegy kincset, ami örökérvényű értékkel bír.

„Gyermekkorunk jelei ott maradnak életünk helyszínein, ahogy a virág illata is ottmarad a szobában, amit díszített.”

III. Az óvoda adatai

1. Megnevezése:

Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda és Konyha

Idegen nyelvű megnevezése:

Sonnenstrahl Kindergarten Himesháza

2. Székhelye: 7735 Himesháza, Petőfi Sándor utca 56.

Egyéb telephelye: 7735 Himesháza, Radnóti ltp. 74.

3. Alapító és fenntartó neve és székhelye:

Himesháza, Szűr, Erdősmárok, Maráza és Szebény Óvodafenntartó Társulás (7735 Himesháza, Kossuth L. u. 82.)

4. Irányító szervének neve, székhelye:

Himesháza, Szűr, Erdősmárok, Maráza és Szebény Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa (7735 Himesháza, Kossuth L. u. 82.)

5. Típusa: Óvoda

6. Közfeladata: óvodai ellátás

7. Alaptevékenysége, alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése, nemzetiségi feladatai:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 1. pontja által megfogalmazottak szerint az önkormányzati fenntartású intézmények alapfeladata: a köznevelési intézmény alapító okiratában foglalt köznevelési feladat, amely

- ❖ **óvodai nevelés,**
- ❖ **nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése,**

Óvodai nevelés, német nemzetiségi óvodai nevelés- melynek formája nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda.

Az óvodai étkeztetést az intézmény telephelyén működő saját főzőkonyháján keresztül biztosítja.

8. Államháztartási szakágazati besorolása: 851020 óvodai nevelés

9. Gazdálkodásal összefüggő jogosítványok:

Pénzügyi, gazdasági feladatait a Himesházi Közös Önkormányzati Hivatal (címe: 7735 Himesháza, Kossuth L. u. 82.), látja el.

10. Alaptevékenységek kormányzati funkciók szerinti besorolása:

- ❖ 081071 Üdülői szálláshely-szolgáltatás és étkeztetés
- ❖ 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- ❖ 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
- ❖ 091130 Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- ❖ 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- ❖ 096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben
- ❖ 096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

11. Csoportok száma, felvehető maximális gyermeklétszám:

Óvodai csoportok száma 3, óvodai férőhelyek száma 75 fő, felvehető gyermeklétszám 75 fő.

12. Illetékessége, működési köre:

Himesháza, Szűr, Erdősmárok, Maráza és Szebény községek közigazgatási területe.

13. Jogállása, vezetőjének megbízási, kinevezési rendje, foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony megjelölése:

Önálló jogi személy. A képviselőre az intézmény vezetője jogosult. Az intézmény vezetőjét a Himesháza, Szűr, Erdősmárok, Maráza és Szebény Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.) 23. §, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben, valamint a 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendeletben foglaltak szerint bízzák meg 5 évre, nyilvános pályázat útján.

14. A feladatellátást szolgáló vagyon és a vagyon feletti rendelkezési jog:

1. A Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda és Konyha - Sonnenstrahl Kindergarten Himesháza

épülete, leltár szerinti felszerelése és ingóságai Himesháza Község Önkormányzat tulajdonában vannak. Az óvodai nevelés céljára szolgáló ingatlan: 7735 Himesháza, Petőfi S. u. 56. 340 hrsz.

Az épület hasznos alapterülete 432 m². Az óvodai étkeztetés céljára szolgáló ingatlan címe: 7735 Himesháza, Radnóti ltp. 74. 296/3 hrsz. A konyhaként használt alapterület 600 m². Mindkét épület és berendezéseinek tulajdonjoga Himesháza Község Önkormányzatáé. Az intézmény rendelkezésére álló vagyontárgyakat alapfeladatának ellátásához szabadon használhatja, de nem idegenítheti el és nem terhelheti meg azokat.

2. A társulás működése során a fenti vagyonkörön kívül keletkezett ingó vagyonnövekmény az ingatlan tulajdonosát illeti meg.

VI. Óvodánk múltja, jelene

Himesháza, Baranya megye déli részén helyezkedik el. Himesháza többnemzetiségű falu, együtt él itt a német anyanyelvű lakosság a Felvidékről származó magyarsággal és a II. világháború után idetelepített székelyekkel.

Az összlakosság nagy része németajkú (65-70%), így az alapfokú oktatásban a német nyelv oktatására domináns igény mutatkozott.

25 éve óvodánk akkori vezetősége elsőként kapcsolódott be a német nemzetiségi nevelésbe.

Kiemelt feladat volt akkor is, jelenleg is, hogy óvodásaink ismerkedjenek a német nyelvvel, ismerjék meg a nemzetiség kultúráját és a nemzetiségi hagyományokat valamint alakuljon ki identitástudatuk, tudatosodjon bennük a nemzetiségi hovatartozásuk. Óvodánk távol a főúttól, központi, csendes helyen található (Petőfi Sándor út.56.sz.alatt), közel az iskolához, művelődési házhoz és a templomhoz.

A 60'-as évek közepén épült jelenlegi óvodánk régi szárnya, egy 50 férőhelyes két csoportos óvoda saját konyhával, „Napköziotthonos Óvoda Himesháza” elnevezéssel. A magas gyermeklétszám miatt 1986-ban olyan nagy igény mutatkozott a gyerekek elhelyezésére, hogy szükségessé vált egy új óvodaszárny megépítése. Így került sor 1987-ben egy 75 férőhelyes, három csoportos, önálló konyhával rendelkező intézmény átadására, amelyben jelenleg is működik az óvoda.

A helyi Önkormányzat Képviselőtestülete a gyermeklétszám csökkenése miatt 1996 augusztusában létszámleépítés mellett döntött, és óvodánkat 50 férőhelyes, kétszobás óvodává minősítette vissza.

1997-ben a három község Himesháza, Szűr, Erdősmárok óvodafenntartó társulást hozott létre és lett az óvoda fenntartója.

2011-ben az iskola és az óvoda szervezetiileg összevonásra került, Községi Önkormányzati Általános Iskola, Óvoda és AMI néven. Az intézmény títusa közös igazgatású közoktatási intézmény lett.

2013. január 1-től a KLIK átvette az iskolák fenntartását, az óvodák maradtak önkormányzati fenntartás alatt. Intézményünk új nevet kapott „Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda-Sonnenstrahl Kindergarten Himesháza”.

2013-ban Az Óvodafenntartó Társuláshoz csatlakoztak Maráza és Szebény községek, így 5 község polgármestereiből alakult Óvodafenntartó Társulása tartja fenn az óvodát.

Óvodánkba jelenleg hat településről érkeznek gyerekek, őket iskolabusz szállítja naponta az intézménybe.

2013. szeptemberében DDOP-s óvodafelújítási pályázat keretében megújult óvodánk. Egy csoportszobával, valamint tornateremmel bővült az intézmény. A bővítés során az óvoda teljes belső felújítására és a teljes intézmény akadálymentesítésére sor került. Új bútorok, óvodai eszközök, udvari játékok teszik még otthonosabbá, szebbé a kicsik számára az óvodai életet. Az óvodai csoportok száma 3, a férőhelyek valamint a felvehető gyermekek száma 75 fő lett.

2014. augusztus 31-vel az Óvodafenntartó társulás módosította az Alapító Okiratot, amely alapján megváltozott intézményünk neve: „Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda és Konyha”-ként üzemelünk.

Az intézmény telephelyén (Himesháza, Radnóti telep 74.) működő saját főzőkonyha ellátja a gyermek- és munkahelyi étkeztetést, valamint az idősek szociális étkeztetését.

V. Jövőkép, gyermekkép, óvodakép

1. Jövőkép

Óvodánk a *Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda* elkötelezi magát minden belső és külső tevékenységében, hogy partnerei igényét minnél szélesebb körben törekszik kielégíteni, rugalmasan alkalmazkodva az intézményünket érő kihívásokhoz.

Óvodásaink igényeinek kívánunk megfelelni és érdeküket szolgálni. Az óvodánkból kikerülő gyermek az itt eltöltött évek során felfedezi természeti-, emberi-, tárgyi környezetét, megismerkedik a német nemzetiség nyelvvel, hagyományaival. Olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek lehetővé teszik számára az életkorának megfelelő biztos eligazodást, tájékozódást. Az óvodánkban dolgozók elhivatottsága, szakmai felelőssége megalapozza, hogy az idejártó gyermekek nyitott, érdeklődő kreatív személyiséggé váljanak.

2. Gyermekkép

„A gyermek lelke olyan, mint a tükör, mely váltakozva fordul új és új irányba, s fényt keres, napok, holdak, csillagok vagy pislogó gyertyák fényét, mit önmagáról visszatükrözhessen. Van gyermek, kit gondosan szoktatnak, hogy merre s hova forduljon fény után. Nap felé, vagy ritka csillag felé. ... Aztán van, aki csak úgy önmagától fordul erre, arra, s keresi azt, ami éppen szépet ígér, vagy ami megnyugtat. ... őt különösen segítsétek!”
(Vass Albert: Elindult egy élet)

„Az Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesenhatározzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.”

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. A kisgyermek mindent elfogad, mindenre nyitott. Igényli a felnőtt biztonságot nyújtó szeretetét, figyelmét, a vele való törődést. A gyermek feltétel nélkül őszinte, hisz mindenkiben, mert még nincs tapasztalata a rosszról. Fogékony a szépre, hálás a törődésért.

A gyermek magában hordozza fejlődésének, kibontakozásának, önmegvalósításának minden csíráját. A gyermek a megélt élményei, érzelmei, korábbi ismeretei alkotják élete alkotó elemeit, amelyek egyedi és gazdag lényé formálják. A gyermeknek joga, hogy olyanok fogadják el amilyen.

Érdeklődő, önállóan gondolkodó és cselekvő, nyitott érzékeny embert gyermekeket szeretnénk nevelni ezen tulajdonságok kialakításával:

- ❖ Gyermekeink testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, érzelmekben gazdag, egyéni vonásokkal rendelkező személyiségek.
- ❖ Társaikkal és az őket körülvevő felnőttekkel együttműködő, jó kapcsolatot alakítanak ki.
- ❖ Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben.
- ❖ Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk.
- ❖ Szeretik és óvják a természetet.
- ❖ Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak.
- ❖ Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon kifejezni.
- ❖ Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben szolidáris játszótárs, csoporttárs.
- ❖ Nyitottak a német nyelv megismerésére.
- ❖ Érdeklődéssel vesznek részt a német nyelvi kultúrához kötődő hagyományok és szokások elsajátításában.

3. Óvodakép

Szeretetteljes biztonságérzetet adó, érzelemgazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek. Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítja a német nemzetiségi nyelv és kultúra megismerését és elsajátítását a hagyományok átörökítésével.

Óvodánk mottója: *„Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van segítségemre”.*

„Ich schätze dich, du bist für mich wichtig, ich achte nur auf dich, ich helfe dir, wenn du mich brauchst”.

- ❖ Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család
- ❖ Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- ❖ Az óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- ❖ Az óvodai nevelésünkben alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A nevelés lehetővé teszi, és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- ❖ Az óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- ❖ A hazájukat elhagyni készülő (migráns) családok gyermekeinek óvodai nevelésének, társadalmi integrációjának, emberi jogainak és az alapvető szabadságjogok védelmének biztosítása, az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.
- ❖ A nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, a hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően.

VI. Nevelési, pedagógiai alapelveink

Óvodánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása:

„A még érintetlen gyermeki lélek sokkal fogékonyabb, nyitottabb az eredetiség és az új befogadására, mint a konvencióktól telített felnőtt.

A gyermekkori hatásoknak, különösképpen az óvodai nevelésnek, éppen ebben rejlik később már soha többé föl nem lelhető hatalmas ereje.”

1. Nevelési alapelveink:

- ❖ a gyermeki személyiséget elfogadással, tisztelettel, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal vesszük körül;
- ❖ a nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- ❖ az alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk;
- ❖ a gyermeket megillető jogok, gondoskodás és különleges védelem valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- ❖ az óvoda életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk
- ❖ segítünk észrevenni és értékelni a jót, megelőzni, felismerni a rosztat.
- ❖ minden gyermek számíthat az óvónők jóindulatú segítségére

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- ❖ A gyermeki szükségletek kielégítéséről;
- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- ❖ A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- ❖ A gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról.
- ❖ E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

- ❖ A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- ❖ A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

2. Pedagógiai alapelveink

- ❖ Nevelési gyakorlatunk alapja a gyermekszeretet, a harmonikus nyugodt, családi légkör.
- ❖ Kis közösség lévén egymásra figyelő, segítő, támogató, érzelmi biztonságot nyújtó, pozitív tulajdonságokat megerősítő, a másság elfogadására nevelő óvodai életet igyekszünk kialakítani.
- ❖ Fontosnak tekintjük a felnőtt és a gyermek sokszínű együttműködését, a játék elsődlegességét. A játékra alapozva szervezzük, a gyermek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.
- ❖ Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, a családdal való együttműködést. Ezeknek az elveknek megfelelően alakítjuk hagyományainkat.
- ❖ Elfogadjuk a szülők jól bevált szokásrendszerét, helyes és célravezető nevelési eljárásait.
- ❖ A családok szokásait, belső ügyeit tiszteletben tartjuk.
- ❖ A gyermekek viselkedésére, fejlődésére jellemző adatokat, információkat bizalmasan kezeljük.
- ❖ A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésénél, közösségi életre történő felkészítésénél a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően alkalmazzuk a differenciált fejlesztést, egyéni fejlettségüknek megfelelően segítjük őket.
- ❖ Óvodánkban a nevelőmunkát csoportonként két óvodapedagógus végzi, akiknek jelenléte meghatározó, személyük modell a kisgyermek számára. Viselkedésük, toleranciájuk, szakmai hozzáértésük mintául szolgál.
- ❖ A nevelőmunkát segítő felnőttek is hozzájárulnak személyiségükkel, viselkedésükkel, figyelmességükkel a nevelőmunka eredményességéhez.
- ❖ A német nemzetiségi hagyományok köréből olyan anyagot válogassunk össze nevelő és fejlesztő munkánkhoz, amelyek a 3-7 éves korú gyermek életkori sajátosságaihoz alkalmasak.
- ❖ A szülők és gyermekeik világnézeti hovatartozásának tiszteletben tartása.
- ❖ Helyi pedagógiai programunkat elsősorban játékon, tevékenységeken, érzékelés-észlelés, mozgáson, tapasztalatszerzés és munka jellegű feladatokon keresztül valósítjuk meg.
- ❖ A gyermekek testi, lelki szükségleteinek figyelembe vétele, kielégítése
- ❖ A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom illeti meg.

VII. Óvodai nevelésünk, céljai, feladatai

Az óvodai nevelésünk céljai

Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú testilelki fejlődésének elősegítését célozzuk.

A gyermekeket megillető jogokat, alapvető személyiségjogokat tiszteletben tartjuk az egyenlő esély, hozzáférés biztosításával.

Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Szabad, önállóan gondolkodó, érdeklődő, kiegyensúlyozott, szeretetteljes emberi jellem megalapozása a célunk, aki kötődik nemzetisége nyelvéhez, kultúrájához, toleranciára, a másság elfogadására is képes.

A gyermekek találkoznak a magyarországi németek kultúrájával, hagyományaival, életformájával. Óvodai egynyelvű nevelésünk olyan óvodai életmód, mely lehetőség a német nyelv megélésére, a nemzetiségi identitástudat kialakítására, fejlesztésére.

Célunk a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatása német nyelvű környezetben, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, valamint egyéni fejlettségi szintjüket, egyéni fejlődési ütemüket.

A gyermekek megismerkednek népi, irodalmi, zenei alkotásokon keresztül nemzetiségük hagyományaival, a népi kultúra néhány értékes elemével.

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, családjával a háta mögött. A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelésünk felerősíti a család helyét, kötelességérzetét, értékteremtő képességét, pótolhatatlanságát.

Nemzetiségünk kultúrájának, hagyományainak, életformájának megélése, a német nyelv aktív használata kiemelt, közös feladatunk szoros együttmű-

ködésben a családi neveléssel, melyre építünk. Professzionális német nyelvi nevelést kívánunk megvalósítani, amit játékosan, élményszerűen, az egész gyermeki személyiséget fejlesztve szervezünk. Német óvodai nevelésünk során tekintettel vagyunk az életkori és egyéni sajátosságokból adódó eltérő fejlődési ütemre, hátrányok kiegyenlítésére.

- ❖ A gyermeki személyiség sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése révén, az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, az embernevelés.
- ❖ A német nyelv és nemzetiségi kultúrájának megismertetése, megszerettetése, átörökítése. A kisebbségi életmódhoz kötődő hagyományok és szokások ápolása.
- ❖ A nevelés családiról, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkörben való megvalósítása, ezáltal biztosítva a gyermekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet, ami magában foglalja a személyiségfejlesztést.
- ❖ A gyermek szeretetteljes gondozására, civilizálódása és kulturálódásra törekvés a családdal együttműködve.
- ❖ A gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a mozgásra és fő tevékenységi formájára, a játékokra alapozva a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- ❖ Az anyanyelv és a kommunikáció különböző formáinak alakítása nevelő tevékenységeink során hangsúlyozottan.
- ❖ A spontán szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése és a kreativitás fejlesztése.
- ❖ A gyermek közösségbe történő beilleszkedésének segítése.
- ❖ A gyermek közösségi életre történő felkészítése.
- ❖ A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük segítése.

Az óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

1. az egészséges életmód kialakítása,
2. az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, a közösségi életre való felkészítés
3. az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása,
4. a sajátos törődést igénylő gyerekek nevelése, tehetséggondozás

1. Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű.

Cél

- ❖ Az egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényének kialakítása.
- ❖ A német nyelv alkalmazása az egészséges életmód kialakításánál.

Feladat

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- ❖ a gyermekek testi-lelki egészségvédelme
- ❖ a mozgás, pihenés összhangjának megteremtése
- ❖ az egészséges életritmus, életmód megalapozása
- ❖ család, óvoda együttműködésére törekvés e tekintetben is
- ❖ személyi higiénia feltételeinek megteremtése
- ❖ egészségügyi szokások rögzítése
- ❖ gondozási műveletek nevelő hatása
- ❖ a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényüknek kielégítése
- ❖ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- ❖ a gyermek testi képességeinek fejlesztése
- ❖ szokásrendszer kialakítása német nyelven is.
- ❖ az önállóság feltételeinek megteremtése
- ❖ a gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása,
- ❖ környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.

A fejlesztés tartalma:

- a helyes életritmus,
- táplálkozás,
- testápolás,
- mozgás,
- edzés,
- pihenés – alvás.
- öltözködés

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása a gondozás központi kérdése. A gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, egyéni és élettani szükségleteik figyelembevételével kell megterveznünk.

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás, ami egyben a testépítést is biztosítja. A napi háromszori étkezést központilag biztosítja a központ konyha.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, tisztasági igényük kialakulását szolgálja. A gyermekek fejlődési ütemétől függ, mennyi segítséget igényelnek. Törekszünk a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására. Fontosnak tartjuk a bensőséges kapcsolat kialakulását, hiszen az óvodapedagógussal együttműködve alakul ki a gyermek igénye az önálló testápolásra. A fogmosás helyes technikájának fokozatos bevezetését már kiscsoportban elkezdjük. Ösztönözzük óvodásainkat az intenzív rágásra, mellőzzük a túlzott édességfogyasztást.

Megtanítjuk gyermekeinket a papír zsebkendő használatára. Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, egyúttal azonban fejleszti a gyermek izlését, önállóságát is. Figyelünk arra, hogy a gyermekek ne legyenek túlöltözve, ruházatuk kényelmes legyen, ne gátolja őket a mozgásban. Ruhájukat egészségi állapotukhoz, edzettségükhöz igazítjuk. Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodással növeljük az ellenálló képességüket, ez télen sem maradhat el. A gyermekek mozgás igényének kielégítését és fejlesztését a mozgásfejlesztő tevékenységek szolgálják, melyeket részben a gyermekek szabadon választanak, részben az óvodapedagógus kezdeményezi, szervezi. A séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a csoport számára. Kedvező időjárás esetén igyekszünk a játékot, a különböző tevékenységeket a szabadban szervezni.

Különösen nyáron óvnunk kell a gyermekeket az erős, káros hatású napfénytől. Nagy hangsúlyt fektetünk a folyamatos folyadék pótlására, és a gyermekek bőrének védelmében a napvédő készítmények használatára.

A gyermek alvásszükséglete kielégítésének egy része az óvodára hárul. Az általános alvásiigényen belül a gyermekeknek egyénenként más-más lehet az alvásszükséglete, ezért biztosítjuk a folyamatos felkelést, ahol a feltételek ehhez adóttak. Igyekszünk a pihenéshez szükséges kedvező körülményeket minden gyerek számára megteremteni és fenntartani. A növekedés és a fejlődés üteme, jellemzői egyéni sajátosságokat mutatnak, amelyeket a gondozás során figyelembe kell vennünk. Az önkiszolgálás kezdetben komoly feladatot jelent számukra, az adott tevékenységek gyakorlás útján válnak szokássá.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ önállóan, figyelmeztetés nélkül mosnak kezet, törölköznek
- ❖ használják a WC-t, vigyáznak a mosdó rendjére;
- ❖ fogat mosnak, a fogápolási szereket tisztán tartják;
- ❖ hajukat rendben tartják;
- ❖ papír zsebkendőt használják;
- ❖ az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal látják el;
- ❖ önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégzendő feladataikat, és segítséget nyújtanak társaiknak;
- ❖ étkezés közben kulturáltan viselkednek;
- ❖ helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát);
- ❖ önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek;
- ❖ ruhaneműjükkel gondosan bánnak;
- ❖ ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére.

2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, a közösségi életre való felkészítés

Cél

- ❖ A gyermekek sajátítsák el az életkoruknak megfelelő zavartalan beilleszkedést elősegítő közösségi beállítódást, magatartást
- ❖ Személyiségük alakulása feleljen meg társadalmunk követeléseinknek
- ❖ Az alapvető érzelmi állapotra utaló német kifejezéseket megértsék, lehetőség szerint használják.

Feladataink:

- ❖ Barátságos, derűs légkör kialakítása
- ❖ Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatait pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- ❖ A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése
- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése beszoktatástól, az óvodáskor végéig.
- ❖ Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.
- ❖ A közösségi élet szokásai és a közösségi magatartás kialakítása
- ❖ Tolerancia, másság, önértékelés, önbizalom, szerepvállalás, frusztrációtűrési képességek elsajátítása.
- ❖ Baráti kapcsolatok kialakítása és ápolása német nyelvi játékokkal.
- ❖ A meglévő, már kialakult képességek, tulajdonságok egyénenkénti fejlesztése;
- ❖ Az adottságokból eredő másság tiszteletben tartása;
- ❖ A személyes érzelmi kötődések elősegítése, az esetleges zavaró körülmények okainak felderítése;
- ❖ Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálása, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozása.

Az óvodáskorú gyermek sajátossága, hogy magatartásában az érzelmek dominálnak. Az óvoda az érzelmeiből táplálkozik, érzelmei irányítják, ösztönzik, motiválják vagy fékezik, de minden esetben befolyásolják minden tevékenységét.

Igyekszünk olyan szituációkat teremteni a gazdag, változatos tevékenységrendszerben, amelyekben a gyermek választásaiban, döntéseiben, a helyzetmegoldásokban való tájékozódása során megtanulja irányítani saját érzelmeit.

A nevelés, a szocializáció feltétele a családi légkör, amelyben a gyermekek a különböző tevékenységeket önként választják, és élvezetes játéknak tekintik. Értékes, aktív, pozitív tulajdonságokban gazdag személyiség csak játékos, örömteli hangulatban, felnőtt és gyermek szeretetkapcsolatában, harmonikus együttműködésében válhat. Ezért szükséges, hogy az óvodában a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvodapedagógus a gyermekek közösségi életének irányítója. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A gyermekek közötti kapcsolatokat életkoruk, korábbi környezetük, egyéni sajátosságaik nagymértékben befolyásolják. A gyermek nyitottságára építve óvodapedagógusaink elősegítik, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermekek különböző érzelmekkel fogadhatják az óvodát. A beszoktatás időszaka meghatározó. Az anyától való elszakadás elbizonytalanítja a gyermeket. A pozitív érzelmi kapcsolat az a fogódzó, amiben megkapaszkodva a gyermek fel tudja dolgozni ezt az eseményt. Fontos, hogy felismerjük, milyen módon találhatjuk meg a legkönnyebben az utat a gyermekhez. Fontosnak tartjuk, hogy mielőtt bekerül a gyermek az óvodába, ismerjen meg bennünket, óvodapedagógusokat.

Az együttműködés a szocializáció alapja. A felnőtt és a csoport hatása annál jelentősebb, minél gazdagabb lehetőséget biztosít a kisgyermeknek a társas együttműködésre.

Különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. A közös tevékenységek során alakulnak ki a társas kapcsolatok, és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. Az óvodai életünk szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A szocializáció mértéke függ: az eltérő kultúrától, más és más családi háttértől, és az egyes gyerekek eltérő fejlődési ütemétől.

Az óvodapedagógus a család mellett – és nem helyett –, mint egyenrangú partner vesz részt a nevelés folyamatában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ a gyermekek tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire;
- ❖ ébrednek bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért eredményeknek;
- ❖ kialakul a csoport iránti érdeklődés, természetes szükségletté válik a közös tevékenység;
- ❖ együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt, toleránsak egymással szemben;
- ❖ felismerik, mikor kapcsolódhatnak be társaik tevékenységébe;
- ❖ önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit;
- ❖ érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadják és követik az óvodapedagógus kérését, útmutatását. Felfogják alapvető metakommunikatív jelzéseit (elismerés, nemtetszés, öröm, biztatás, szomorúság);
- ❖ adott tevékenység (játék, tanulás, munka) által megkívánt magatartási formát önként vállalják;
- ❖ az óvodapedagógus, a dajka vagy társaik kérésére és saját kezdeményezésükre a közösség számára hasznos feladatot végeznek, tudatosodik bennük, hogy ezt a csoport érdekében végzik;
- ❖ a megkezdett munkát felszólítás nélkül befejezik;
- ❖ felelősséget éreznek a vállalt feladatért, amelyet akkor is elvégeznek, ha nehézséget jelent, vagy érdeklődésüket már nem köti le;
- ❖ spontán alakuló vagy az óvodapedagógus által létrehozott kiscsoportban képesek együttműködni a feladat elvégzésében, elfogadják a tennivalótól függő alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat;
- ❖ önálló véleményalkotásra is vállalkoznak, választanak és döntenek ismert helyzetekben.
- ❖ jól érzik magukat a kétnyelvű környezetben, pozitív kötődésük a német nyelvhez.

3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok adására nagy figyelmet fordítunk. A beszédfejlődés optimális színtere a játék, mert a közös játék oldott légköre a gyermekben feloldja a beszédgátlást, ezáltal élénk interaktív, kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttel.

A gyermekek anyanyelvét, szókincsét fokozatosan bővítjük. A gyermek fejlődésében és fejlettségében figyelembe vesszük a család szerepének jelentőségét. A család mellett az óvodapedagógus fejleszti leghatékonyabban a gyerekek kommunikációs képességét ebben az életkorban, amikor a legfogékonyabbak. Az óvodapedagógus beszéde fontos, hogy nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező legyen, beszéde modellértékű.

A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyerekek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégkör.

Az értelmi nevelés feladatait komplex módon értelmezve valósíthatjuk meg, hiszen az egyes tevékenységekben kialakult készségek, képességek kölcsönösen visszahatnak egymásra. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységeket. Ezáltal további élményeket, tapasztalatokat szerezhet a szülőföldjéről, szűkebb és tágabb környezetéről.

Meleg, oldott légkör biztosításával arra ösztönözzük őket, hogy kíváncsiságukat kielégíthessék, bátran kérdezzenek, ha valami felkeltette érdeklődésüket. A nevelés folyamatában nagy jelentősége van a gyermekek motiváltságának.

Fontos, hogy nagy figyelmet fordítsunk a gyermekek beszélőkedvének kialakítására, fenntartására, a gyermekek meghallgatására, mert a beszélgetés módot ad a szavak megértésére és a megértés öröme újabb beszélgetésre ösztönzi őket. A beszéd, beszélgetés

közben a másoktól kapott információ tángítja az ismeretszerzés lehetőségét.

Az értelmi képességek kibontakoztatása az önálló, alkotó gondolkodás megalapozására irányul. Olyan ismeretek, jártasságok, készségek kialakítása a célunk, amelyek képessé teszik a gyermekeket, hogy környezetükben el tudjanak igazodni, az élet változó körülményeit figyelembe véve oldják meg a feladatokat.

Cél:

- ❖ A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épülő, életkori sajátosságoknak megfelelő változatos tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetükről.
- ❖ A magyar anyanyelv, a kommunikáció különböző formáinak fejlesztése.

Feladat:

- ❖ az értelmi képességek fejlesztése
- ❖ élmények, tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetről
- ❖ tegyünk fel kérdéseket, melyekkel fejlesztjük gondolkodásukat, beszédre ösztönözzük őket;

- ❖ vegyük figyelembe az egyéni beszéd-sajátosságokat, az egyéni fejlődés különbségeit;
- ❖ ismerjük fel a beszédhibákat;
- ❖ szókincs gyarapítása;
- ❖ folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőképesség kialakítása;
- ❖ együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- ❖ a gyermekek tehetségének kibontakoztatása, illetve a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása.
- ❖ az értelmi képességek, - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás- és
- ❖ a kreativitás fejlesztése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ az óvodáskor végére folyamatosan és érthetően beszéljenek,
- ❖ a nyelvelsajátítás három lépése –megnevezés, felismerés, gyakorlás- útján önmagukhoz
- ❖ képest bővüljön aktív, passzív szókincsük,
- ❖ a szavakat tisztán ejtik, ki tudják fejezni gondolataikat, érzelmeiket;
- ❖ végighallgatják és megértik mások beszédét;
- ❖ a beszédhelyzetekhez megfelelő viselkedési formákat tudnak alkalmazni;
- ❖ beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik;
- ❖ tér- és időészlelésük életkoruknak megfelelő ;
- ❖ képesek legyenek különböző gondolkodási műveletek végrehajtására;
- ❖ fedezzék fel, fejezzék ki a dolgok közötti összefüggéseket;
- ❖ gondolataikat érthetően, tagoltan fejezzék ki
- ❖ fokozatosan növekedjen a szándékos figyelem időtartama, terjedelme, átvitele
- ❖ bővüljenek ismereteik természeti, társadalmi környezetükről

4. A sajátos törődést igénylő gyerekek nevelése, tehetséggondozás

A nehezen szocializálható, vagy lassabban fejlődő, vagy koránál alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, vagy elhanyagolt gyermekeket és fejlődésüket megkülönböztetett figyelemmel kísérjük. Ők speciális ismereteket, sajátos törődést igényelnek, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével. Igyekszünk a szülőket is megnyerni az együttműködésre, mindvégig a gyermek érdekeit szem előtt tartva. (A sajátos nevelési igényű gyermekekről külön fejezetben foglalkozunk.)

Valamilyen szinten minden gyermek tehetséges, ezért óvodapedagógusaink feladata, hogy hozzájáruljon a gyermekek tehetségének felismeréséhez és kibontakoztatásához.

Célunk, hogy a gyermekek minél változatosabb tevékenységeket végezzenek, hogy adottságaik megmutatkozhassanak. Az adottságok csakis a pozitív, a gyermeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Feladatunk a fejlődéshez lehető legkedvezőbb feltételeket biztosítani. (idő, hely, nyugodt elfogadó légkör, megfelelő tevékenység)

A tehetséggel kapcsolatos teendők:

- A tehetség felismerése és differenciált fejlesztése.
- A fejlődési hátrányok megszüntetése.
- A másság kezelése.

- A tehetséggondozásnál fejlesztjük a tehetséges gyermek erős oldalát, erősítjük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket, olyan léggört alakítunk ki a gyermek körül, amely őt elfogadja, személyiségének fejlődését segíti, megteremtjük a pihenés, relaxáció lehetőségét.

VIII. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Az óvoda **személyi feltételei** adottak a nevelési program megvalósításához. Az intézmény élén az intézményvezető áll, aki az intézmény szakmai vezetője.

Az alkalmazottak feladatait a személyre szóló munkaköri leírás tartalmazza.

Az intézmény vezetőjének szakmai koncepciója:

- a kölcsönös tapasztalatszerzésen, szabad szakmai véleménynyilvánításon alapuló
- folyamatosan meg-megújuló,
- korszerű, gyermekközeli, játékba integrált innovatív óvodapedagógusi munka elősegítése, támogatása.

A nevelőtestület szakmai felkészültsége jó, ambiciózus, érdeklődő kollégák, akik nyitottak, fogékonyak az új iránt, munkájukat jó hangulatban, rugalmasan végzik.

Tudomásul veszik az új elvárásokat, készek a szakmai továbbfejlődésre, különböző szakirányú tanfolyamok elvégzésére. A nevelőtestület továbbképzési programja és beiskolázási terve tartalmazza a pedagógusok továbbképzéseit.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a nevelés egész időtartama alatt jelen van. Óvodai programunk meghatározója az óvónő személye, szakmai intelligenciája. Az óvodapedagógus személyisége (elfogadó, segítő, támogató) modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvónői párok kialakításánál a szakmai tapasztalat, emberi természet szempontjai játszanak szerepet. Az óvodában jelenleg négy óvodapedagógus, valamint három szakképzett dajka dolgozik.

A csoportok napirendje épít a dajkák aktív segítségére a nevelésben, gondozásban. Munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez. Gondozási teendőik mellett elkészítik a tízórait, uzsonnát, a melegítő konyhában előkészítik a gyermekek ebédjét.

Óvodapedagógusok iskolai végzettség szerinti megoszlása:

Főiskolai végzettségű óvodapedagógus	4fő

Ebből:

Német nemzetiségi óvodapedagógus	3 fő	
Óvodapedagógus	1 fő	
Szakvizsgázott óvodapedagógus	1 fő	

2. Az óvodánk *tárgyi feltételei* is elősegítik a hatékony nevelést, az idejárom gyermekek biztonságos óvodai életét. Korszerű, modern, jól felszerelt intézményben tölthetik az óvodás gyermekek mindennapjaikat. Nagy udvar övezi az épületet, nagy zöldterület, térköves rész, árnyékot adó fák biztosítják az udvaron a gyermekek jó közérzetét, biztonságos játéklehetőségét. Korszerű játékok állnak a gyermekek rendelkezésére.

Az óvoda felszereltsége korszerűnek, speciális fejlesztő eszközökkel és játékokkal rendelkezik. Tornatermünk van, a testnevelés valamint preventív foglalkozásokat ebben a helyiségben tartjuk.

Az óvoda berendezéseit, udvarát oly módon alakítottuk ki, hogy azok a gyermekek biztonságát, kényelmét, mozgás és játéki igényét, egészségük megőrzését szolgálják, a dolgozók számára megfelelő munkakörülményeket biztosítsanak.

A programhoz szükséges tárgyi feltételek nagyrészt adottak, eszközök beszerzésére továbbra is törekszünk.

Mindent megteszünk a modern, esztétikus külső és belső környezet biztosítása érdekében. A gyermekeket és az intézménybe látogatókat esztétikus környezet fogadja.

A logopédiai foglalkozás az erre kialakított helyiségben folyik heti egy alkalommal, két órában.

Az udvari játékok fejlesztése a DDOP-s pályázat keretében nagyrészt megvalósult. Néhány udvari fejlesztő játék vásárlása az évek folyamán még szükséges.

3. A beszoktatás

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel együtt megteremti a lehető legnyogodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe való beilleszkedéséhez, mely körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván

- ❖ Az óvodapedagógusok tudatosan készülnek az új gyermekek beszoktatására.
- ❖ Felvesszük a kapcsolatot a szülőkkel már a beszoktatás előtt, a beiratkozásánál lehetőség szerint jelen van az új gyermeket fogadó óvónők egyike.
- ❖ Az óvónő fokozatosan elnyerheti a gyermek bizalmát, átveheti és biztosíthatja a szülő távollétében a felnőtt kapcsolat biztonságát a gyermekben. Viselkedésére türelem, másokra irányuló figyelem, empátia jellemző.
- ❖ Nyáron lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy behozhassák a gyerekeket délelőtt, jó időben az udvari élet keretében tegyék meg az első „lépéseket” a gyerekek az óvodában.
- ❖ Fontos a fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség, az óvónő gyengéd, nyugalmat sugárzó magatartása.
- ❖ A beszoktatás ideje alatt a szülők megfigyelhetik a kisebbség nyelvén folytatott kommunikációs helyzeteket, gyakorlatot is.

4. Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánkban jelenleg két gyermekcsoportban osztatlan szervezeti keretben neveljük a gyermekeket. A gyermekcsoportok kialakításánál figyelembe vesszük a köznevelési törvény csoportlétszám kialakítására vonatkozó előírásait, a szülők kéréseit, a gyermekek életkorát, nemét, az óvodapedagógusok szakmai véleményét.

A csoportok arculatát a gyermekek és óvodapedagógusok személyisége alakítja, formálja sajátossá, egyedivé.

5.Napirend, hetirend, a nyitva tartás rendje

Az óvoda hétfőtől péntekig ötnapos munkarenddel üzemel. A nyitvatartási idő napi 10 óra. Az intézmény 6.30 – 16.30-ig tart nyitva.

Szemponatok a napirend elkészítéséhez:

A napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését azzal, hogy megfelelő időkeretet jelöl meg az egyes tevékenységekhez. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend részei bizonyos stabil elemek, amelyektől egyik csoport sem tér el, pl: étkezés, pihenés ideje. A napirend tartalmaz olyan tevékenységeket is, melyek rugalmasan, a gyermekek igényeinek, érdeklődésének, napi aktualitásnak megfelelően változtathatók.

A napirend összeállításának további szempontjai:

- A nyári és az oktatási időszakban különböző feladatokat kell megoldani.
- A különböző korcsoportokban az egyes tevékenységek más-más időmennyiséget igényelnek.
- Korcsoporton belül is eltérőek lehetnek az adott tevékenység elvégzéséhez szükséges időmennyiségek.

A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a szabad játéknak, a spontán tevékenységeknek. Számítalan lehetőséget kínál az óvodapedagógusoknak, hogy közvetetten gazdagítsa a gyermekek játéktevékenységét, illetve abba bekapcsolódjon, vagy a játékot differenciáltan továbbfejlessze.

A folyamatosságban növekszik a játék szerepe, jelentősége, figyelembe veszi a gyermekek tempóját, különböző fejlettségi szintjét és az intimitást.

Nyugodt légkört eredményez, nincs sűrűség, várakozási idő. Lehetőség adódik spontán német nyelvi beszédhelyzetek kialakulására, azok továbbfejlesztésére, gazdagítására. Alkalmot nyílik a játékeszközök, tárgyak német nyelvű megnevezésére, párbeszéd spontán kezdeményezésére, tartalmas német, illetve magyar nyelvű beszélgetésekre.

NAPIREND

6.30 - 10.30

- a gyermekek érkezése
- szabad játék a csoportszobában
- folyamatos tízórai
- játékba integrált egyéni, vagy mikrocsoportos tevékenységek
- testápolási tevékenységek
- verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek, tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- Stuhlkreis- beszélgetőkör, egy 10 perces együttlét, mely általában az udvarra való kimenetel előtt valósul meg.

10.30 - 12.00	Játék a szabadban, séta, szabad mozgás
12.00 - 13.00	Testápolási teendők Ebéd
13.00 - 15.00	Pihenés mesével, altatódallal-magyarul, németül Folyamatos felkelés
15.00 - 15.30	Testápolási teendők Uzsonna
15.30 – 16.30	Játék a szabadban, vagy a csoportszobában

Az óvodások napirendjében a megjelölt időzónán belül csoportonként a tevékenységekkorábban, később kezdődhetnek, ill. végződhetnek.

Szemponatok a hetirend elkészítéséhez

A hetirend a komplex tevékenységformák egy hétre szóló beosztásának javaslatát tartalmazza. Tervezett jellegű, összeállításában rugalmas, a gyermekek igényeinek, aktualitásoknak megfelelően változtatható. Segíti az óvodapedagógust az egyes műveltségtartalmak közvetítésének tervezésében, valamennyi területet tartalmazza. Kötött, kötetlen, frontális, vagy mikrocsoportos foglalkozási formában történik. A foglalkozás típusát a heti témák, aktualitások, képesség-, és készségfejlesztés feladatai határozzák meg. Az óvónő él módszertani szabadságával. A német nyelvű foglalkozások témái követik a magyar nyelvűekét.

A hetirend, a napirend a csoport faliújságán kerül kifüggesztésre, mely rugalmas, az aktualitásoknak megfelelően változhat.

HETIREND

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek
--------------	-------------	---------------	------------------	---------------

TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

verselés-mesélés, ének-zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése

(kötetlen)

MOZGÁS, NÉMET TÁNC

(kötött, szervezett)

IX. Óvodánk kapcsolatrendszer

Óvoda – család – kapcsolattartás a szülőkkel

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.

Feladataink:

Arra törekszünk, hogy a szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját feladatát.

Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg.

A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk.

Az óvodának kultúráközvetítő szerepe is van. Az együttműködés során fontos a pozitívumok kiemelése, a törekvés, hogy a szülő aktív részese lehessen az óvodai életnek. A szülők az óvodában a Köznevelési törvényben megfogalmazott jogaik és köteleességek teljesítésének érdekében Szülői Szervezetet hozhatnak létre. Képviselőjük a csoportba járó szülők által választott személy.

A kapcsolattartás formái:

- ❖ beiratás : az első személyes kapcsolat felvétele
- ❖ összevont - és csoport szülői értekezletek
- ❖ egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadások szervezése
- ❖ családlátogatások: családi nevelési szokások megismerése
- ❖ egyéni beszélgetések: egyéni esetmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően, előzetes időpont egyeztetés után
- ❖ közös ünnepek: Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, Ballagás, Évzáró,
- ❖ közös kirándulások- őszi-, tavaszi hátizsákos kirándulás, májusi kirándulás-fürdőzés
- ❖ nyílt napok: a gyermek óvodai életének megismerése
- ❖ nagyszülők napja: a nagyszülők által ismert játékokkal, dalokkal, mondókákkal a nemzetiségi identitástudat megerősítése a gyermekekben.
- ❖ írásos megkeresések, igényfelmérés

Az együttműködési formák megfelelnek a partnerközpontúság kritériumainak, a szülők gyermekek igényeinek. Az óvoda Pedagógiai Programja, SZMSZ-e, Házirendje a szülők számára nyilvános, a folyosón kerül kifüggesztésre, bármikor megtekinthető.

Óvoda – iskola

Az óvoda – iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

- ❖ az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- ❖ kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos nevelők pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában
- ❖ meghívjuk a leendő első osztályos nevelőt a nagycsoportosok ballagási műsorára
- ❖ szülői értekezleten való részvétel: a leendő első osztályos nevelők tájékoztatják az iskolába készülő gyermekek szüleit pedagógiai elképzeléseikről, az iskolába lépés teendőiről
- ❖ a gyermekek látogatása az iskolában: ismerkedés a tanító nénivel és az iskolai környezettel
- ❖ a „jó szomszédi viszony” fenntartását bővítjük közös rendezvényekkel, játékokkal, játékos sportvetélkedőkkel, ügyességi játékokkal
- ❖ az iskolások ajándékműsorokkal kedveskednek az óvodásoknak ünnepekhez kötődően (pl. karácsony)
- ❖ nagycsoportosaink műsort adnak az iskola tanévnyitó ünnepségén
- ❖

Óvodánk egyéb kapcsolatai:

Fenntartóval

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Formái:

- ❖ kölcsönös tájékoztatás
- ❖ szükség esetén óvodavezető beszámolója
- ❖ meghívás rendezvényeinkre
- ❖ meghívás tanévnyitó nevelési értekezletünkre

Kapcsolat közművelődési intézményekkel

Kapcsolatfelvétel a művelődési házzal, könyvtárral, Heimatmuseummal. Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk, rendszeres konzultációkat szervezünk.

Formái:

- ❖ gyermekműsorok
- ❖ közös programok szervezése
- ❖ könyvtárlátogatások
- ❖ múzeumlátogatások

Egészségügyi szervekkel- védőnő, orvos, fogorvos

Formái:

- ❖ védőnő havonta egy napot az óvodában tölt
- ❖ alkalmanként esetmegbeszélések
- ❖ tájékoztató előadások szervezése a szülőknek
- ❖ évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- ❖ tanköteles korú gyermekek részére iskolaalkalmassági vizsgálat
- ❖ hallásvizsgálat évente
- ❖ évenkénti fogászati szűrés

Szakmai szervezetekkel

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a Bm. Pedagógiai Szakszolgálat által felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek, illetve a programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeknek megfelelően részt veszünk azokon. Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük segítségüket.

A környező óvodákkal való kapcsolataink pozitív kisugárzással, hatással lehetnek mindennapi nevelőmunkánkra.

Német Önkormányzatokkal:

Kapcsolattartás formái:

- ❖ Kölcsönös tájékoztatás, lehetőség szerint a nemzetiségi nevelőmunka hatékonysága érdekében
- ❖ Szakmai és anyagi segítségüket igénybe vesszük.
- ❖ Közös pályázatok
- ❖ Közös programok szervezése, részt veszünk a német önkormányzat által szervezett programokon
- ❖ Népi hagyományok felkutatása

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és Óvoda

Nyitott, bizalmas segítőkészség a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális segítése érdekében.

Az együttműködés fejlesztésének lehetőségei:

- ❖ rendszeres kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő központ között; szakember részvétele a nevelési értekezleten, tapasztalatátadás

X. Intézményünk hagyományrendszere

A családokkal közös ünnepeink, programjaink:

- ❖ Anyáknapja
- ❖ Nagyszülők napja
- ❖ Gyermeknap
- ❖ A nagycsoportosok búcsúztatása, ballagás
- ❖ Évzáró
- ❖ Nemzeti ünnepek
- ❖ Kirándulások a szülőkkel (Őszi-, tavaszi hátizsékos kirándulás)

Jeles napokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó rendezvényeink:

- ❖ Szüret
- ❖ Erntedankfest
- ❖ Márton nap-Tök jó nap!
- ❖ Adventi időszak
- ❖ Karácsony
- ❖ Mikulás
- ❖ Farsang
- ❖ Hutzelsonntag
- ❖ Húsvét
- ❖ Születésnap, Névnap
- ❖ Május elseje
- ❖

Nemzeti ünnepek:

- ❖ Március 15.
- ❖ Október 23.

Hagyományőrzés, népszokások

Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, a hozzá kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje. A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, belső tartást ad, s ezáltal teljesedik ki gyermekeink személyisége.

Feladatunknak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak a német kisebbség kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára. Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon illetve a gyerekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a szülőkkel. Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre és gazdagon motivált tevékenységekre.

A néphagyomány jellegzetes tartalmai:

A természet változásait követő ünnepkörök mindig meghatározott mondanivalóval jelennek meg. A tevékeny készülődés, tervezgetés teszi a jeles napokat izgalmassá, örömtelivé, és felszabadulttá, amit tevékenyen együtt élünk át. A tartalmi megvalósítást kisebb és nagyobb korosztály szerint csoportosítjuk.

Szüret:

A kisebbek megismerkednek néhány őszi gyümölcsrel.(alma, szőlő, dió), és kedvük szerint bekapcsolódnak a szőlőszemezésbe. Kedvük szerint megtekintik a falunkban hagyományosan megrendezett szüreti felvonulást. Megismernek néhány verset, éneket, az őszi gyümölcsökről. A nagyobbak szüreten vesznek részt, ahol bekapcsolódnak a szőlőszedésbe és a préselésbe. Megismernek verseket, mondókákat a szőlőről és a szüretről Gyümölcssalátát készítenek.

Mindenszentek napja:

Ezen a napon általunk készített koszorút viszünk a Hősi Emlékműhöz, gyertyát gyújtunk. Elmondjuk, hogy miért állították, elolvassuk a gyerekeknek a neveket. Kimegyünk a temetőbe. Megnézzük, hogyan gondozzák, díszítik a sírokat. Megkeressük a hozzátartozókat. Ha még emlékeznek rájuk, beszélgetünk róluk.

Márton napja:

Együtt ünnepeljük a szülőkkel. Megtekinthetik a gyermekek és óvodapedagógusok őszi terményekből készített kiállítását. Hársfateával és süteménnyel vendégeljük meg a szülőket. Örülünk egymásnak, hogy összetartozunk. Ez a nap az őszi búcsúztatása. Elbúcsúzunk mindentől, ami őszi. Verseket, dalokat, dramatikus játékokat adunk elő. Márton napi legenda alapján is játszunk dramatikus játékot. A gyerekek által készített lampionokkal vonulunk az óvoda körül és a csoportokban.

Advent- Miklós nap, Luca nap, Karácsony:

A kisebbek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval. Megfigyelik a vízbe tett ágakat és a Luca napján ültetett búzát. Almát fényszerűvé és segítenek egyszerű fenyődíszeket és ajándékokat készíteni. Tudnak néhány dalt, verset és mondókát a Mikulást és Karácsonyt várva.

A nagyobbak segítséggel készítenek adventi naptárt és koszorút. Megfigyelik az időjárást, igazak-e a népi jóslások? Hajtatnak Barbara ágat (cseresznye, barack, orgona stb.). Luca napján ültetnek búzát. Készítenek fenyődíszeket, asztali díszeket, ajándékot. Tudnak a Mikulásról és a Karácsonyról verseket, mondókákat, dalokat.

(A karácsonyra csak hangulati előkészítés folyik az óvodában, mert ez családi ünnep).

Farsang:

Télbúcsúztató népszokás

Óvodánkban évek óta hagyománnyá vált, hogy a szülőkkel farsangolunk.

Otthon megunt játékokat gyűjtünk a tombolához, zsákba macskához. A farsangi süteményeket a szülők sütik meg. Kedvük szerint a szülők, óvodai dolgozók is jelmezben jelennek meg. A kisebb gyerekek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcokat, szemüvegeket, sapkákat.

Tréfás meséket, verseket hallgatnak. Rövid, egyszerű dalokat, mondókákat tanulnak. Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, utánozzák az óvodapedagógusok táncos mozdulatait. A játékokban a szülőkkel, társakkal együtt részt vesznek. A programhoz a zenét óvodás gyermek zenész szülei biztosítják minden évben (Millich duó). A nagyobb gyerekek farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat tanulnak. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Maszkjukat elkészítik. Álarcokat, szemüveget, sapkát különböző technikákkal díszítenek. Társaikat mulatságra hívogatják. Részt vesznek a tombola és a zsákba macska kihúzásánál. Örömmel táncolnak, versenyeznek az ügyességi játékokban. Segítenek a Kiske báb elkészítésében.

A mohácsi busójárást követő hétfőn „**farsangtemetést**” tartunk óvodánkban, melyet a nagymamák délelőttje vezet be. Ők unokáikkal közösen farsangi fánkot sütnek. A gyermekek, szülők, óvodai dolgozók kedvük szerint ekkor is jelmezbe öltözhetnek. A nap zenével, játékokkal telik.

A program végén körbe táncolják és kicsúfolják, majd elégetik a telet jelképező Kiske bábót.

Húsvét:

A kisebbek locsolóverset tanulnak, az óvodapedagógus segítségével tojást berzselnek. Locsolkodnak és részt vesznek a tojásjátékban. A nagyobbak festéssel díszítik az ablakokat. Tavaszi ágakat, barkát gyűjtenek a határban. Tojást készítenek karcolással és viasszal. Ajándékokat készítenek óvodapedagógus segítségével a kisebbek számára. Mindkét csoport füvet gyűjt és egy óriási nyuszi fészket készít. A lányok virágfüzérrel ki is díszítik. Mondókákat, verseket tanulnak a locsolóhoz. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvodai dolgozókat. Levelet kapnak a „nyusztól”, amit felolvasunk nekik. A levélben az áll, hogy kövessék a nyílakat, mely a nyúl útja. Hosszú sétát teszünk a nyíl irányába, míg visszaérünk az óvoda udvarába a hátsó kapun, és mindkét csoport „fészket” játékokkal és csomagokkal tele találjuk. Dalos játékokkal körbe táncoljuk a fészkeket.

Május elseje:

A természet virágbaborulását a tavasz érkezését ünnepeljük. Ezt a napot a vidámság, kötetlenség jellemzi.

A nagyobb fiúkkal a határban fát vágunk. A kisebbek is segítenek feldíszíteni a májusfát szalagokkal, léggömbökkel. Miután elkészült beássuk a földbe az udvarunkon, és hívjuk a lányokat, akik addig a csoportszobákban tartózkodnak. Közösen körbejárjuk a fát, tavaszi dalokat énekelgetünk.

Anyák napja előtt az apukák és gyermekeik az óvodapedagógusok irányításával együtt készítik el az édesanyák és nagymamák ajándékait. Ötleteket adunk az otthoni ünneplésekhez.

Anyák napja:

Csoportonként dallal, verssel köszöntjük bensőséges ünnep keretében az édesanyákat, nagymamákat.

Gyermeknap:

Kirándulással egybekötött tartalmas, színes vidám összejövetel a szülőkkel. Közös főzés bográcspan, tábortűz.

Nagycsoportosok búcsúztatása, évzáró:

Nyílt óvodai rendezvény. A nagycsoportosok elbúcsúznak az óvodától, az óvoda dolgozóitól, fiatalabb társaiktól az óvodában, majd tarisznyával a vállukon „ballagnak” a művelődési házba, ahol nézőközönnyel teli terem vár rájuk, hogy előadják búcsúzó és évzáró műsorukat. A kis és középsőcsoportosok is készülnek búcsúztató és tanévzáró műsorral. A szereplés után fagylalt jegyet kap minden gyermek, amelyet a közeli fagyizóban lehet beváltani. A búcsúzó nagycsoportosoknak az óvodapedagógusok ajándékot készítenek.

Nemzeti ünnepek:

Életkoruknak megfelelő érzelmi átélés, cselekvésen keresztül.

- ❖ Március 15-én koszorúzunk a Petőfi szobornál, nemzeti színű zászlóinkat a szobor elé helyezzük.
- ❖ Október 23-ról az óvodában a nagycsoportosok versekkel, dalokkal emlékeznek meg.

Születésnap, névnap:

Az ünnepelt köszöntése a csoportban, az óvónők és dajkák által készített „meglepetés” ajándékozása.

XI. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek az óvodában

A Köznevelési törvény szerint: a gyermek mindenekfelett álló érdekének védelme és figyelembevétele egyik legfontosabb feladatunk. A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek ítéljük meg, jelezzük a gyermekvédelmi felelősnek, aki felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, s más szakemberek segítségével közösen próbáljuk megoldani a családoknál kialakult problémás helyzetet.

Kikre irányulnak a gyermekvédelmi feladatok?

- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre
- a fejlődési problémával küzdő gyermekekre
- beilleszkedés, tanulási, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekekre
- sajátos nevelési igényű gyermekekre.

Fontos feladatunk a gyermekek önbizalmának pozitív megerősítése, az együttműködés és a szeretetteljes, nyugodt légkör biztosítása.

A gyermekekre fokozottan odafigyelünk, ami lehetővé teszi, hogy időben felfedezzük a személyiségfejlődési problémákat (nehezen nevelhetőség, testi, értelmi fejlődésben való elmaradás). A szükség szerinti eszmegbeszélések nagy segítséget nyújthatnak. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Célunk a gyermekek védelme a családokban történő nevelés segítése a szülőkkel összhangban, a hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet megelőzése, enyhítése és megszüntetésének segítése.

Cél

- ❖ a problémák minél korábbi felismerése,
- ❖ a sérült gyermekek eljuttatása a lehető legnagyobb fokú önállósághoz, önkiszolgáláshoz
- ❖ annak érdekében, hogy minél kevésbé szoruljanak külső segítségre,
- ❖ az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- ❖ fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- ❖ a különleges gondozást igénylő gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- ❖ a tanulási nehézségek megelőzése, enyhítése,
- ❖ gyermekeink képességeinek legoptimálisabb készségi szintre hozása az iskolába lépés pillanatára.

Személyi feltételek:

- ❖ felkészült óvodapedagógusok, nevelőtestület,
- ❖ kiemelt jelentőségű a szülői-, gyermeki közösség befogadó attitűdjének kialakítása, fejlesztése
- ❖ fejlesztő pedagógus segítsége a Nevelési Tanácsadó révén,
- ❖ a feladatra felkészített dajkák.
- ❖ csoportszervezés, befogadó közösség:
- ❖ vállaljuk, a gyermek beilleszkedésének segítését az új közösségbe.

Feladataink

- ❖ Nevelő munkánk tervezésének, szervezésének és megvalósításának folyamatában tekintettel vagyunk a sérült gyermek sajátos nevelési igényeire.
- ❖ Tevékenységeinkben érvényesítjük a sérült gyermek rehabilitációjának tartalmait, kiemelten kezeljük a szocializációs folyamatok fejlesztését a játék tevékenységen, de a többi óvodai tevékenységen keresztül is.
- ❖ A törvények és rendeletek érvényesítésével mindent megteszünk a sérült gyermek sikeres integrációjának érdekében.
- ❖ Folyamatos kapcsolattartásra törekszünk a szülőkkel, a gyermek együttnevelésében részt vevő szakemberekkel. Együttműködünk a Pedagógiai Szakszolgálattal (tanácsadás, konzultáció, esetmegbeszélés, stb.).

Tárgyi feltételek:

- ❖ Gondoskodunk a szakemberek által javasolt speciális fejlesztő, és a mindennapi tevékenységeket segítő eszközökről
- ❖ A fejlesztéshez helyiséget biztosítunk.
- ❖ Elkészítjük a feladatlapokat, szemléltető eszközöket.

A gyermekvédelmi felelős feladata

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölni a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédeni őket a testi-lelki, erkölcsi károsodástól, illetve ellensúlyozni a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre.

A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, a fogadóórák lehetőségéről és közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámát.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között. a nevelési év elején az óvónőkkel együttműködve felmérést készít az óvodában, kik azok a gyerekek, akik veszélyeztetett helyzetben vannak, és nyilvántartást vezet a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről.

- ❖ Szociális helyzetük nem megfelelő.
- ❖ Családi körülményeik rendezetlenek.
- ❖ A családban nevelési problémák adódnak.
- ❖ Csonka családban nevelkedők száma.
- ❖ A HH-s és a HHH-s gyermekek száma.
- ❖ Gyermekelhelyezési problémák.

Elősegíti az óvónők felderítő tevékenységét, szükség esetén családlátogatást végez a csoport óvónőjével.

Folyamatosan kapcsolatot tart általános és konkrét esetekben a Nevelési Tanácsadóval, Gyámhatósággal, Családsegítő Szolgálattal, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

A gyermekvédelmi intézmények, hatóságok felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.

A nevelőtestület feladata a gyermekvédelem területén

- ❖ Minden óvodapedagógus, óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermek védelme, segítése pedagógiai eszközökkel.
- ❖ biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- ❖ A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri.
- ❖ A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.
- ❖ Egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt vesz.
- ❖ A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást.
- ❖ A prevenciót minden gyermekre kiterjeszti.
- ❖ A logopédiai ellátásról tájékoztatja a szülőket.
- ❖ A gyermekekkel a korukat figyelembe véve megismerteti a balesetet kiváltó helyzeteket, az ezeket elkerülő technikákat, szabályokat.
- ❖ Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

XII. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység

Feladataink:

- ❖ a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- ❖ praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás és szabályrendszer kialakítása
- ❖ rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- ❖ családi életre és egészséges életmódra nevelés
- ❖ a mozgás megszerettetésével az egészség értéknek tekintő gondolkodásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére nevelés
- ❖ tolerancia, segítőkészség kialakítása, másság elfogadása

Tevékenységek:

- ❖ differenciált fejlesztés, egyéni fejlesztő foglalkozások
- ❖ egészségnevelés
- ❖ mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása
- ❖ nemzetiségi kultúra és hagyományápolás
- ❖ tehetséges gyermekek felkészítése
- ❖ élményszerzés biztosítása
- ❖ pályázatokon való részvétel
- ❖ kulturális rendezvényeken való részvétel

Szülőknek felajánlott segítség:

- ❖ szülői értekezletek, csoportmegbeszélések
- ❖ folyamatos, rendszeres tájékoztatás a családot segítő szolgáltatásokról
- ❖ szülőkkel közös program szervezése

XIII. Speciális szolgáltatásaink

1. Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

- ❖ Logopédia, speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére heti 4 órában.
- ❖ Nemzetiségi gyermektánc.
- ❖ Gyógytestnevelés

2. Hitoktatás

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, mely lehetőséget biztosít speciális szolgáltatások keretében hittan foglalkozások igénybevételére. Óvodánkban évente felmérjük a szülői igényeket, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet és időt a hittanfoglalkozások megtartására.

XIV. Óvodánk ellenőrzési és értékelési rendszere

1. Óvodánk irányítási – szervezeti felépítése

Himesháza, Szűr, Erdősmárok, Maráza és Szebény Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa

Intézményvezető

Óvodapedagógusok

Dajkák

2. Óvodánk írásos dokumentumai

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
Nemzeti, etnikai kisebbségek Óvodai Irányelvei
Intézményünk Alapító okirata
Óvodánk Pedagógiai Programja
Házirend
Szervezeti és Működési Szabályzat
Az éves munkaterv és beszámoló
Csoportnapló
Felvételi- mulasztási napló
Felvételi és előjegyzési napló
Óvodai szakvélemény
Óvodai törzskönyv
A gyermek fejlődését nyomonkövető dokumentáció
Szabályzatok

Pedagógiai program

Óvodánk legfőbb szakmai dokumentuma helyi pedagógiai programunk, mely meghatározza:

- az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit
- azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlesztését
- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet
- a szülő, a gyermek a pedagógus, együttműködésének formáit
- a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat
- az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket
- a gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet

Az intézményi szakmai dokumentumokat nevelési programunkkal koherensen készítjük.

Éves munkaterv

Az óvoda éves munkatervét az óvoda vezetője készíti el.

Az óvodai munkaterv határozza meg az óvodai nevelési év helyi rendjét. a helyi nevelési év rendjében kell meghatározni:

- az új nevelési év feladatait, aa szükséges tennivalókat.
- az óvodai nevelés nélküli munkanapok időpontját, felhasználását
- a szünetek időtartamát
- az óvodai élethez kapcsolódó ünnepek megünneplésének időpontját
- az előre tervezhető nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, fogadóórák időpontját
- a nevelési év programjait, felelőseit
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat
- a vezetői ellenőrzések, a nevelőmunka ellenőrzésének területeit, szempontjait, idejét
- valamint tartalmazza azokat az egyéb feladatokat, amelyek a nevelés egészéhez tartoznak, javítják a működést, befolyásolják a fejlődést

A csoportnapló tartalmazza

- az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a csoport megnevezését
- a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását
- papíralapú dokumentum esetén az óvoda körbélyegző lenyomatát
- a pedagógiai program nevét
- a gyermekek óvodai jelét
- a fiúk, lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva, 3-4 éves, a 4-5 éves, a 6-7 éves gyermekek, SNI gyermekek számát
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét
- a gyermekek születés napját havi lebontásban
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és tevékenységeket
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó tevékenységeket napi lebontásban
- a nevelési feladatokat
- szervezési feladatokat
- a tervezett programokat és azok időpontjait
- az értékeléseket
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmak (tanulás) tervezését és értékelését
- verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése területeken
- a hivatalos látogatások, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét, beosztását, feljegyzést a csoport életéről

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, mely tartalmazza:

- a gyermek adatait
- a gyermek anamnézisének
- az óvónő megfigyeléseit
- mérési eredményeit a fejlődés üteméről
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményeket
- egyéb, külső szakemberek feljegyzéseit

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció ezen formája a 2014 szeptemberétől felvételre kerülő gyermekek esetében kerül bevezetésre

3. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése
- a dolgozók teljesítményének értékelése

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvoda vezetője a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés elsősorban az ő feladata.

Fontos az objektív értékelés, amely alaposítást, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- az óvónők pedagógiai, gyakorlati munkájának megfigyelése, legyenek tisztában munkájuk értékével és legyenek képesek a megújulásra
- a gyermekek fejlettségének értékelése, a fejlődési lap folyamatos vezetetésével, az eredmény az óvodáskor végére képet ad az egyes gyermekről

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése az egyéni megfigyelések eredményeinek és az egyéni munkák áttekintése után közös konzultációval történik. Mivel a gyermekek megfigyelési adatait folyamatosan gyűjtjük az óvodás évek alatt, ezért az összehasonlítás azonnali eredményt mutat. A fejlettségi mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvónői pedagógiai gyakorlat ellenőrzését és értékelését.

Az óvónők pedagógiai munkájának ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkájuk értékelésével tisztában legyenek, megőrizsék a megújulás képességét, innovációjuk szakmai kontroll segítségével fejlődjön.

Az ellenőrzés a tanév folyamán előre ütemezetten történik, az óvoda éves munkaterve tartalmazza.

4. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

Az óvodai gyermekcsoportok nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. Ellenőrzését a nevelési év elején a vezető végzi.

A vezető a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a helyi nevelési program célját, feladatát.

Az egyéni képességfejlesztés- a csoportoss óvónők közösen terveznek, melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest fejlődjön.

XV. Óvodai életünk tevékenységformái

1. Játék

Cél:

- ❖ A komplex élményszerű tevékenységek során egyéni adottságokat figyelembe véve alakuljon, formálódjon személyiségük
- ❖ Fejlődjön a gyermekek magatartása, viselkedéskultúrája, érzelmi, akarat, gondolkodásbeli viselkedése, gazdagodjanak ismereteik.
- ❖ Az elmélyült tartalmú játék során egyenként rendelkezzenek olyan képességekkel, készségekkel, melyek az iskola megkezdéséhez szükségesek.

Feladat:

- ❖ Szabad, elmélyült spontán játék lehetőségének biztosítása.
- ❖ Játéktevékenységeken keresztül újabb ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozása.
- ❖ Társas kapcsolatok fejlesztése.
- ❖ Kétnyelvű kommunikáció gyakorlása.
- ❖ Népi játékok megismerése a kisebbségi kultúra, illetve anyanemzet kultúrájából.

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, önként választott, spontán, szabad tevékenység. A 3-6-7 éves gyermek számára alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre is.

Óvodáskorban a gyermeki tevékenységek feltételeinek biztosításával szolgáljuk a gyermek szabad, kötetlen játékéletét. Élményekkel gazdagítjuk a játékfajták tartalmát, minőségét, az egyéni sajátosságok figyelembevételével. A játék hatása fontos pedagógiai eszköz számunkra, mert a gyermekeknek oldottságot, feloldást, vigaszt, örömet okoz.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és elősegítő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- ❖ a játék megfelelő segítésére, a gyermek sokirányú megfigyelésére és a gyermek ismeretére alapozott tervszerű kezdeményezésre terjed ki;
- ❖ biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt légkört, elegendő időt és helyet. Fontosnak tartjuk az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítását;
- ❖ felelősségünk az élményszerzési lehetőségek biztosítása a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz;
- ❖ a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét;
- ❖ a napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a szabad játék túlsúlya érvényesüljön;
- ❖ az udvaron is széleskörű tevékenységekhez biztosítunk lehetőséget;
- ❖ ápoljuk a csoport hagyományait, szokásait;
- ❖ folyamatosan biztosítjuk a játékhoz szükséges, balesetmentes eszközöket;
- ❖ egyéni és közös élményeket adunk a gyermekeknek, így gazdagodik játékuk tartalma.

A játék feltételrendszere

Olyan légkört igyekszünk teremteni, mely nyugodt és biztonságérzetet keltő, ahol a gyerekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvodapedagógusi minta példaértékű.

A játék helyét úgy alakítjuk, hogy szolgálja a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását. A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. Az elkezdett játéktémát akár több napon és héten keresztül is folytathatják, amíg számukra érdekes élményt nyújt.

A játék eszközei

Játékaink esztétikusak, a gyermekek életkorához igazodnak, elősegítik a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziájukat, gondolkodásukat, problémamegoldó képességüket fejlesszék. Legyen balesetmentes, könnyen tisztítható. A dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk megvalósítására. A gyermeki önkifejezőmódokat a bábozás eszközei teljesítik ki. Fontosnak tartjuk ezek állandó jelenlétét és helyét a napi életben.

Az óvodapedagógus modell szerepe

Felelősségünk, fejlesztőtevékenységünk meghatározó jelentőségű, a gyermekek jelzéseinek, elemzésének és megfigyelésének, személyiségük megismerése érdekében. A gyermekek fejlettségétől függően és igényeiknek megfelelően segítjük a játékfolyamatokat. Fontosnak tartjuk a személyes kontaktus naponkénti kialakítását, a gyermekek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatását.

Szemléletmódunkra, magatartásunkra jellemző, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Már óvodáskorban arra neveljük a gyermekeket, hogy a jót lássák meg egymás magatartásában, ha pedig helytelen viselkedést észlelnek, figyelmeztessék egymást, segítsenek egymásnak a hibák kijavításában, leküzdésében.

Támogatjuk a társas kapcsolatok, érzelmi kötődés kialakulását. Toleráljuk a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségeket. Együttes játékban lehetünk egyenrangú társak, alárendelt, irányított vagy mintaadó modell. A mintaadás a gyerekeket utánzásra készíti. Tiszteletben tartjuk a gyermek önállóságát, aktivitását, kreativitását, mely kiteljesedik a játékban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ a gyermekek életkoruknak, élményeiknek, szükségleteiknek megfelelő játékot választanak;
- ❖ játékuik legyen kitartó, elmélyült;
- ❖ önálló, kezdeményezőkézséggel válasszanak anyagot és eszközt az adott tevékenységhez;
- ❖ kapcsolódjanak be közös játékba;
- ❖ képesek legyenek a szocializáció szabályait betartani, egyezkedés, választás után fogadják el társai javaslatát;
- ❖ hozzanak létre egyszerű modelleket;
- ❖ kapcsolódjanak be képességfejlesztő, logikai gondolkodást igénylő játékokba;
- ❖ legyenek képesek szabályjátékok megtanulására;
- ❖ mozgásos játékban érvényesüljön az egészséges versenyszellem.

2. Verselés, mesélés

Cél:

- ❖ Az irodalmi nevelés az anyanyelvi kultúra és a műveltség megalapozását szolgálja. Az irodalmi művek tartalma hozzájárul a gyermekek világképének kialakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, nemzetiségünk hagyományainak megismeréséhez. Erkölcsi, esztétikai értékeket közvetít, igényt alakít ki az irodalmi élményekre.

Feladat:

- ❖ A gyermek életkorának megfelelő kisebbségi és magyar mondókák, versek mesék kivlasztása.
- ❖ A legfőbb segítője legyen a gyermek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének.
- ❖ Tájékoztassa a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, megfelelő viselkedésformákról.
- ❖ Igazolja vissza a gyermek szorongásait és feloldást, megoldást kínáljon, illetve örömet jelentsen, élményt nyújtson.
- ❖ Segítse a gyermeket, hogy eligazodjon a természeti, társadalmi környezetben.

A nap folyamán bármikor és bárhol, ahol lehetőség és igény van rá, fontosnak tartjuk, hogy a mindennapos mesélés legyen a természetes. A verselés és a mesélés élmény a gyermek számára. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Beszélővé és olvasóvá nevelés első lépéseit a gyermek spontán és játékos módon teszi meg. Fontos számunkra, hogy megismerjük a gyermekek igényeit, és azt a hatást, amit a vers, a mese kivált belőlük.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A kisebbségi kultúrából merített verseken, mondókákon keresztül a gyerekek megismernek néhány nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományt, szokást.

Az óvodás korosztály az élıszót szereti hallani, mert azt élvezi és érti igazán.

Az irodalomnak abból az ágából választunk, ami eredetileg is az anyanyelvi szájhagyományban, szóbeliségben keletkezett és élt tovább, s olyat, ami motívumkincsét, szerkesztési szabályait, nyelvét tekintve megfelel a gyermekek életkori igényeinek.

A magyar népmese és népköltészet mellett az értékes klasszikus és kortárs mőveknek egyaránt helye van.

Az anyanemzet kultúrájából származó, már ismert, egyszerűbb szerkezető és nyelvő mesét bábozás, dramatizálás során dolgoznak fel német nyelven párbeszédeselekvéssel.

A magyar népköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát. Feladatunk, hogy visszaadjuk óvodásainknak a mesehallgatás és a mondókás-verses együttjátás örömet, a csak nekik szóló, színesen, átéléssel, a felnőtellel együtt közösen elképzelhető mesét, játékhoz illő mondókát, verset. A vers-, és mesehallgatáson való részvétel a gyermekek számára mindig önkéntes. Ők döntenek el, hogy mikor akarják csak játék közben, távolról hallgatni a mesét, és mikor akarnak közvetlenül is részesei lenni a kezdeményezésnek.

Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik. Ez a kezdeményezett helyzet választható, vagy az egész csoport számára felajánlott tevékenység pl.: a pihenés elıtt elhangzott mesehallgatás.

Fontosnak tartjuk :

- ❖ a versek, mesék helyes arányának megválasztását;
- ❖ a versek, mesék komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódjanak a tanulási tevékenység tartalmához pl.: évszakok, énekanyag, ünnepek és egyéb aktualitások.

A mesélés játékidőn belül történik, így a gyermekeknek ismerniük kell a mese alatti szabályokat, szokásrendszert (pl. mese-párna, lámpaoltás, fúruyaszó). Törekednünk kell arra, hogy meséléskor előadásmódunkra a helyes hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín, helyes beszédtempó megválasztása, szabályos mondatszerkesztés, mondatfűzés, nyelvhelyességi szabályok betartása legyen jellemző.

A mindennapi mesék hatására nő a gyermekek bábozó és dramatizáló kedve, melyet elősegít az óvodapedagógus bábjátéka is. Ez nagyon jó a szorongásos, gátlásos, visszahúzódó gyermekeknél is, akik megfélekedeznek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el bábozás közben egy-egy szereplő személyében. Az élıszót tartjuk a legfontosabbnak, ezért audiovizuális eszközöket ritkán használunk mesélések alkalmával. Diavetítésnél az igényesen kivethető filmeket választjuk, és ennél is szem elıtt tartjuk a gyermekek életkori sajátosságait, amelyek a minőségre és a mennyiségre egyaránt vonatkoznak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ❖ szeretik, igénylik a vers, mese, mondókázás élményét;
- ❖ gazdagodik szókincsük, kifejezőképességük, képesek néhány mondatban gondolataikat közölni, rövid történeteket, meséket elmondani, kitalálni;
- ❖ egy-egy ismert mesét szívesen báboznak, dramatizálnak, rajzolnak, maguk is segítenek a vers- és mesemondás légkörének, feltételeinek kialakításában;
- ❖ figyelmesen, csendben végighallgatják a verset, mesét, arcukon, viselkedésükön tükröződnek a belső képzeleti képek jelei;
- ❖ a folytatásos mesék, verses mesék szálait össze tudják kötni;
- ❖ az átélt élmények alapján erősödik énképük, a közösségi hovatartozásuk;
- ❖ különválasztják a realitást a mese világtól;
- ❖ a mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene, a mozgás, az énekes játék, a gyermektánc a gyermeki lét egyik legfőbb öröme. A gyermek spontán énekelget, nyitott a ritmusokra, a zene önkéntelen mozgásokra készíti.

Cél

- ❖ A gyermekek zenei élményhez juttatása.
- ❖ A zenélés, éneklés tevékenységének megszerettetése.
- ❖ Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- ❖ A népi, a műzenei és más népek dalainak megismertetése.
- ❖ Ritmusérzés, harmonikus, szép mozgás, zenei hallás, emlékezet fejlesztése.
- ❖ Közösségi élmények biztosítása, közös éneklésen, zenélésen keresztül.
- ❖ A német kisebbség hagyományaihoz, ünnepeihez fűződő szokások, gyermekdalok, táncok, népdalok megismerése.

Feladat

- ❖ tervszerű, folyamatos zenei hatások feltételeinek megteremtése. Példamutató óvvónői modell, hangszerek, ritmusjátékos eszközök biztosítása.
- ❖ Játéksorán közös éneklés, zenélés motiválása, zenei érdeklődés felkeltése.
- ❖ A gyermekek kétnyelvű készségének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal és zenehallgatásra szánt anyagokkal.

Az óvodában a mondókázás, éneklés, zenélés nem kötődik konkrét időponthoz és mozgáshoz. Akkor jelenik meg, amikor a gyermeket valami erre motiválja.

Úgy alakítjuk a gyermekek egész napi tevékenységét, hogy a nap folyamán bármikor szerezhessenek zenei élményeket. Az elmélyült, tartalmas játék is lehetőséget nyújt éneklésre. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy igazi örömforrássá váljon az éneklés.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A népzenei anyagok, (német nemzetiségi népzene, magyar illetve más népek zenéje) éneklése során nem csak zenei neveléshez szükséges fogalmakkal, hanem régi és tájnyelvi szavakkal is gazdagodik a gyermek szókincse.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Olyan légkört biztosítunk, melyben adott a lehetőség arra, hogy a gyermekek énekelhetnek, táncolhatnak, „zenélhetnek” a nap folyamán bármikor. Életkori sajátosságokat figyelembe véve megfelelő hangterjedelmű, ritmusú dalanyaggal ismertetjük meg a gyermekeket, fejlesztjük zenei képességeiket (ritmusképzés, hallásfejlesztés). Tisztán, megfelelő hangmagasságon, jó ritmusban élményszerűen énekelünk, zenélünk.

Biztosítjuk a más tevékenységekkel való komplexitást. Fokozott gonddal, szeretettel, türelmes munkával irányítjuk a gyermekek zenei tevékenységét, növeljük ének és zene iránti fogékonyságukat.

Három fontos területen valósítjuk meg a gyermekek zenei fejlesztését:

1. Hangszerekkel és ritmusokkal való ismerkedés

A gyermekeket nap, mint nap körülveszik olyan egyszerű tárgyak, amelyek kiválóan alkalmasak hangkeltésre (Pl.: termények, kavicsok, ágak, kanalak, dobozok, különböző anyagú edények). Lehetőséget nyújtunk a tapasztalatszerzésre a hangok önálló létrehozásához. Gazdagítjuk ritmusfejlesztésre szolgáló eszköztárunkat magunk gyűjtötte és készített természetes anyagokból. Megismerkedünk népi hangszerekkel, népi jellegű táncmozdulatokkal, melyekkel igyekszünk gazdagítani ünnepeinket is.

2. Népi mondókák, dalos játékok

A népi gyermekjátékok egyszerű, természetes, játékos mozdulatait, táncos formáit használjuk fel arra, hogy gyermekeink szabadon kifejezhessék zenei vágyaikat. Forrai Katalin kiválóan összegyűjtötte a népi hagyományokra épülő, nemzeti kincsünk megőrzését tartalmazó zenei anyagot.

- felnőtt játéka gyermekkel,
- altatók, arc-, kéz- és lábjátékok,
- lovagoltatók, kiolvasók, játékra hívók,
- körjátékok: guggolás, kergetők, felelgetős, szerepcserés, kifordulás, lakodalmas, párválasztós, kapus-hidas játékok, csúfolók.

3. Zenehallgatás

A zenehallgatásra olyan magyar népdalt, hangszeres népi, mű- és kortárs zenét választunk, amelyek ízlésformálóak és közvetlen zenei élményként hatnak. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében gyermekek hovatartozását is.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ a gyermekek belülről fakadó késztetesként önként, szívesen énekelnek, örömmel játszanak dalos játékokat és népi gyermekjátékokat;
- ❖ a tanult mondókákat megfelelő beszédritmus szerint mondják;
- ❖ egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is;
- ❖ megkülönböztetik a zenei fogalom párokat;
- ❖ belső hallásuk fejlődik, képesek dallambújtásra, hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére;
- ❖ felismerik a dalokat, dallamokat dúdolásról, hangszerről;
- ❖ érzékenyek a természet és a környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt;
- ❖ megismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásának módjával;
- ❖ dalok és mondókák ritmusát – belső hallás alapján – éneklés nélkül is képesek összekapcsolni;
- ❖ megismerkednek egyszerű táncos mozgásokkal (dobbantás, koppantás, páros forgás, csárdáslépés, kilépés, átbújás, kifordulás, párválasztás);
- ❖ dalokhoz egyszerű játékokat, mozgást kitalálnak – improvizálnak;
- ❖ ismerkedjenek meg a német kisebbség zenéjével, népi játékaival, dalaival, mondókáival, gyermektáncaival.

4. Rajzolás, festés, mintázás kézi munka

Cél

- ❖ A vizuális észlelés, emlékezés, vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.
- ❖ A képi-, plasztikai-, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- ❖ Szín és formavilág gazdagítása

Feladat

- ❖ Kézmozgások finomítása, íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.
- ❖ Az alkotás örömeinek megtapasztalása.
- ❖ Képi gondolkodás fejlesztése.
- ❖ Esztétikai érzékük, a szép iránti fogékonyságuk fejlesztése.
- ❖ A német kisebbség népi szokásait, hagyományait, szín és formavilágát, sokrétű tevékenységen, barkácstechnikákon keresztül ismerjék meg a gyermekek. Ismerjék meg németül is a tárgyak, anyagok, munkafázisok neveit.

A vizuális nevelés során igazán teret, lehetőséget kap mindaz ami szép, harmonikus, esztétikus körülöttünk.

A vizuális nevelés magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást kezimunkát, műalkotásokkal való ismerkedést.

Ezáltal kialakul:

- a képolvasás
- a komponálás képessége
- térbeli tájékozódó és rendező képesség
- a téri-, formai-, színeképzet

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, a népművészeti elemekkel, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. Ismeretekkel gyarapszik; fejlődik finom motorikája, mozgása összerendezettebbé válik.

Az egész nap folyamán lehetősége van a gyermekeknek az ábrázoló, alkotó tevékenységek gyakorlására. Ehhez megfelelő helyet, elegendő időt és eszközt biztosítunk számukra. A színes ceruzát, a zsírkrétát mindig birtokukba vehetik. A gyermekek tevékenységi vágyára építünk, figyelembe vesszük érdeklődésüket és fejlettségi szintjüket.

Sokféle lehetőséget biztosítunk az élményszerzésre, ráirányítjuk a gyermekek figyelmét a környező természet szépségeinek meglátására. A gyermekek munkáit értéként kezeljük, felhasználjuk a közvetlen környezetünk szépítésére, ezáltal alakítjuk alkotásaik megbecsülésének igényét. Közreműködésünkkel megtanulja a gyermek észrevenni a szépet, azt, ami esztétikus.

Megismertetjük a gyermekkel az ábrázoló tevékenység tartalmi jegyeit:

- színvilág,
- formavilág,
- a téri ábrázolás világa,
- a képi gondolkodás,
- esztétikai érzékenység,
- szép iránti nyitottság,
- az anyagok természete,
- különféle technikák.

Fontos momentum az anyagismereten és kézművességen túl a hagyományok ápolása és gyakorlása, azok megőrzése. A környezetünkben még élő és gyakorolt kismesterségek felkutatása, megismerkedés a kézművesség folyamatával, alkalmazása az óvodai ábrázoló tevékenységben. Pl.: agyagozás, kosárfonás, kékfestés, mézeskalács.

Az ábrázoló tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a következőket:

- a térbeli tájékozódást,
- a gyermek tér-, formai, színeképését,
- gazdagítja fantáziavilágát,
- megismerteti az egyszerűbb művészeti alkotásokkal,
- a tevékenységekkel a teljes személyiséget fejleszti,

Az ábrázoló tevékenység során az óvónő kihasznál minden olyan lehetőséget, amely az anyanyelvi fejlesztésre lehetőséget ad. A gyermekek munkájához kapcsolódó német dalok, mondókák, versikék továbblendítik a gyermek fantáziáját, segítik a német nyelvvel való játékos találkozást, s ezáltal először passzív majd aktív szókincs alakul ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ önként és örömmel kapcsolódnak be és önállóan is kezdeményeznek ábrázoló tevékenységet;
- ❖ megismernek sokféle ábrázoló eszközt, és készségszinten tudják ezeket használni;
- ❖ - formaábrázolásuk változatos, színhasználatuk gazdag, emberábrázolásukban megjelennek a részformák;

- ❖ téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők;
- ❖ mondanivalójukat a megismert technikákkal ki tudják fejezni;
- ❖ kialakul képi, plasztikai kifejezőképességük, térbeli tájékozódási képességük, szem-, kézkoordinációjuk, vizuális gondolkodásuk;
- ❖ fejlődik esztétikai érzékenységük;
- ❖ - képessé válnak a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

5. Mozgás

Cél

- ❖ Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- ❖ A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- ❖ Mozgáskoordináció alakítása.
- ❖ A pozitív személyiség tulajdonságok alakítása.
- ❖ Egészséges versenyszellem kialakítása.

Feladat

- ❖ Rendszeres lehetőség biztosítása a szabadban a tornaszobában történő testneveléshez.
- ❖ A foglalkozásuk tartalmukban egymásra épülnek a könnyebbtől a nehezebb felé haladnak, változatosak, játékosak.
- ❖ A gyermekek megismerkednek a testnevelés eszközeivel, néhány kézi szerszámmal, labdával.
- ❖ A testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás)
- ❖ Térbeli, időbeli tájékozódóképesség fejlesztése.
- ❖ testnevelés, mint kötelező foglalkozás.

A mozgásfejlesztés lehetőségei az óvodában:

- Szabadidős tevékenységek
- testnevelés, mint kötelező foglalkozás

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A testi képességek, mint állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség kiterjed az akarati, jellembeli tulajdonságaik alakulására.

A testnevelés folyamatában a gyermekek beszédértse is fejlődik. Megismerik mindkét nyelven a testrészek tornaszerek, eszközök neveit, mozgások, gyakorlatok elnevezéseit. Megértik és követik a magyar és német nyelvű felszólításokat.

A mozgásfejlesztés tartalma:

- természetes mozgások,
- játékos mozgások,
- prevenciós gyakorlatok,
- szerekek, kézi szerekekkel végzett gyakorlatok,
- udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Kiemelten kezeljük azt, hogy a gyermekek minden évszakban naponta minél hosszabb időtartamon keresztül mozogjanak a szabad levegőn. Az évszakok adta lehetőségeket a szabadban mindenkor kihasználjuk.

A gyermekek mozgásigénye és készsége eltérő, ezért mindig az adott helyzetből kiindulva, a körülmények mérlegelésével a gyermek egészségi állapotának, képességének ismeretében támasztunk követelményeket, és megkeressük az adott gyermek optimális terhelésének mértékét.

Mozgás – mozgásos játékok

A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a gyermek testi képességeinek, teherbíró-képességének, edzettségének fejlesztése, melyek felerősítik az egészséges életmódra nevelés hatását.

Feladatunk testi, cselekvő és feladatmegoldó képességük, ügyességük, állóképességük fejlesztése. Mozgáskultúrájuk, bátorságuk, fegyelmezettységük, kitartásuk erősítése.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- Mozgás közben számtalan lehetőség nyílik mennyiségi, formai és környezetismereti tapasztalatok szerzésére.
- A téri irányok és különböző formák bemozgásával fejlődik észlelése (alakítás formaállandóság).
- A testrészek, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük. A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- - A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.

Hatása a szociális képességek fejlődésére

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „éntudat” fejlődését a „szociális én” erősödését. A közös örömmel végzett mozgás közben társas

kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és toleranciaképességük.

- Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására. A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a levezetését, elviselését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ❖ növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik;
- ❖ mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek;
- ❖ cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak;
- ❖ ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni;
- ❖ szeretik és igénylik a mozgást;
- ❖ betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor;
- ❖ tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan elvégezni.

6. Külső világ tevékeny megismerése

Cél

Olyan sokféle tapasztalatszerzés biztosítása, melynek segítségével a gyermekek életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodnak a közvetlen és tágabb természeti, tárgyi és emberi környezetben.

Feladat

- ❖ A valóság objektív bemutatása.
- ❖ Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, emberi és tárgyi alkotásokhoz.
- ❖ A gyermekek a külső világ megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket is.
- ❖ A gyermekek ismerjék fel a mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli-, és téri viszonyokat, alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík- és mennyiségszemléletük.
- ❖ Összefüggések megláttatása.
- ❖ A tapasztalatszerzés alapja legyen az alkalomszerű és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, séta, és kirándulás.
- ❖ Ismerjék meg a gyermekek a magyar és nemzetiségi hagyományokat, tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek védelmét és szeretetét.

Óvodáskorban már megkezdődik a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva a környezettudatos életmódra nevelés, amely tovább erősödve végigkíséri őket életük folyamán. Környezetünk védelme nagyon fontos feladat, óvodáskorban pedig számos lehetőség nyílik arra, hogy a gyerekek észrevegyék, megtapasztalják ezt, és tegyenek érte, legyenek fogékonyak a környezeti problémákra. Különböző feladatokon, tevékenységeken keresztül tanulják meg, miért fontos, hogy megóvjuk környezeti értékeinket, vigyázzunk környezetünk tisztaságára.

Ez a korosztály már „belenő” a szelektív hulladékgyűjtésbe, a természetes erőforrások alkalmazásába, az újrahasznosítás fontosságába.

A külső világ megismerése, mint tevékenységforma komplex egységet képez a többi nevelési területtel. Benne rejlik a gyermek mindennapi tevékenységében. Már óvodáskorban el kell kezdenünk a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének kialakítását. Ebben az életkorban teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakítjuk azoknak a szokásoknak a körét, amelyek szilárd alapot adhatnak a további életkorokra. Az óvodai környezeti nevelés a gyermek és a természet kapcsolatát helyezi a tevékenység középpontjába.

Célunk, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerjék a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a szűkebb, és tágabb környezet közvetlen megfigyelésére, és a gyermek személyes tapasztalatszerzésére építünk.

A szűkebb, közvetlen környezet:

- család, lakás
- óvoda
- ruházat, játékszerek
- formák, színek

A gyermek és a természet

- évszakok
- állatok
- növények
- az ember

A gyermek tágabb környezete

- közlekedés
- szülőföld, hazai táj
- a világ népei, más népek kultúrája
- néphagyományok, szokások
- tárgyi kultúra és értékei

A felfedezés során segítjük, hogy pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, a szülőföldhöz, ismerje meg a hazai táj, helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A folyamatos megfigyelésre többek között a természeti jelenségek, növények fejlődésének változásai adnak módot. A természetben végbemenő folyamatokról, összefüggésekről önálló, és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a gyermek.

Az alkalmi megfigyelések, tapasztalati és élményszerzési lehetőségek száma nagy, melyeket igyekszünk kihasználni. Alkalmat teremtünk a gyermekek érdeklődéséhez igazodva is megfigyelésekre, így biztosítva a szükséges tapasztalati és élményanyagot a család és a természeti környezettel. Ismerje meg a családi, a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.

A szerzett ismereteket a gyermek játékában felhasználja, gyakorolja, munkatevékenységeiben alkalmazza. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedési módokat. Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban.

A környezet megismerésére nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel /közösségi-, vizuális-, zenei-, matematikai nevelés/. A gyermek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza.

Minden felmerülő témához nagy mennyiségű német kifejezést, mondatformát ismernek meg a gyerekek, így passzív szókincsük zömében az óvónő által mindig ugyanolyan szerkezetben használt mondatok, kifejezések utánamondása révén fokozatosan bővül.

Az óvodás gyermek matematikai műveltség tartalma nem választható el a környezet megismerésétől. A környezeti témafeldolgozása közben tisztázódnak a matematikai fogalmak, tapasztalások. A problémafelvetések, feladatmegoldások dominánssá válnak.

A tervezett matematikai fejlesztés és a spontán szerzett matematikai tapasztalások egymástól elválaszthatatlan, egymást kiegészítő folyamatok.

Az óvodapedagógus szervez lehetőséget arra, vagy kihasználja a spontán adódó szituációt, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek. bizonyos témák közvetlenül játékidőben, integráltan dolgozhatók fel.

Ilyenek:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása.
- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempont szerint.
- Tárgyak összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Halmazok elemeinek megszámlálása.
- Halmazok keeletkezése.
- Soralkotás, sorválogatás, balról-jobbra, föntről- lefelé.
- Állítások megfogalmazása (igaz-hamis).
- Formák, irányok megfigyelése.
- Történetek alkotása képekről, mennyiségek figyelembevételével.
- Helyzetviszonylatokat kifejező névutók gyakorlása.
- Rész-egész viszonyának megfigyelése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Ismerik személyi adataikat, megnevezik családtagjaikat.
- ❖ Ismerik szüleik foglalkozását, leccímüket.
- ❖ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- ❖ Ismerik az orvos gyógyító szerepét.
- ❖ Ismerik az emberi test felépítését.
- ❖ Igényesek a tisztaságra.
- ❖ Felismerik és megnevezik a napszakokat.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, környezetük növényeit és azok gondozását.
- ❖ Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- ❖ Számlának tízes számkörben.
- ❖ Ismerik az irányokat, helyzeti viszonyokat, térben tájékozódnak.

- ❖ Összehasonlítanak mennyiségeket megadott szempontok szerint.
- ❖ Valós élethelyzetekben alkalmazzák egyéni fejlettségüknek megfelelően német nyelvi ismereteiket.
- ❖ Képesek sorok folytatására, sorba rendezésére, válogatására. Ismerik a sorszámolást.
- ❖ Tudnak másolással, a mintával megegyező alkotásokat kirakni.

7. Munka jellegű tevékenységek

Cél

A munkavégzés során a munkafolyamatok megismerése. Saját személyükért és a közösség érdekében végzett munka jelentőségének felismerése.

Feladat

- ❖ Munkamegosztásra nevelés.
- ❖ Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, újabbakkal való bővítése.
- ❖ A gyermekek fegyelmének, kötelességtudatának alakítása.
- ❖ Egymás munkájának megbecsülése.
- ❖ A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése.
- ❖ Sokrétű lehetőség, idő, eszközök biztosítása a munkavégzéshez.
- ❖ Sokszínű tapasztalatszerzés különféle anyagokról, eszközökről, tárgyi és természeti környezetről.

A munka jellegű tevékenységek tartalma

- Önkiszolgálás.
- Naposi munka.
- A csoportért végzett munka.
- Segítségnyújtás felnőtteknek.
- Alkalmi megbízatások.
- Környezet, növény, állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen, azaz önként végzett – aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek alakításának fontos lehetősége. A gyermekek önként jelentkező munkakedvét és aktivitását tudatosan használjuk fel nevelési céljaink elérése érdekében. A munka jellegű tevékenység hozzájárul a gyermekek ismereteinek gyarapodásához, a személyiségfejlesztés fontos eszköze – lehetővé teszi a kitartás, önállóság, felelősség, a céltudatosság gyakorlását.

A munka jellegű tevékenység a saját és mások elismerésére nevelés egyik formájává válik. A beilleszkedés fontos feltétele, hogy a gyermek először önmagát tudja kiszolgálni. A közösség érdekében végzett munkához csak azon keresztül jut el.

Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést, és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A

személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással, sok vonatkozásban azonosságot mutató munka jellegű tevékenység.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően, önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás, tisztálkodás, környezetük rendje).
- ❖ Minden olyan területen segítenek, ahol erre lehetőséget biztosít az óvodapedagógus.
- ❖ A naposok feladatai folyamatosan bővülnek.
- ❖ Differenciált feladatokat adunk egy-egy gyereknek vagy gyerekcsoportnak, melyek megoldási módjait önállóan elvégzik.
- ❖ Szívesen segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában.
- ❖ A munka jellegű tevékenységhez szükséges eszközök célszerű használatát ismerik.
- ❖ Becsülik meg társaik és a felnőttek munkáját.
- ❖ A munkafolyamatok elvégzéséhez szükséges mondatok, mondatmodellek gyakorlása.
- ❖ A német nyelv gyakorlásának lehetőségei, használati tárgyak, eszközök, munkafolyamatok megnevezése.

9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél

A nevelési folyamat szerves részeként, a nevelési célok érdekében sajátos módon szervezett tevékenység, amely által az iskolai tanuláshoz szükséges képességeket alakítottuk ki.

Feladat

- ❖ A gyermekek ismereteinek bővítése.
- ❖ Értelmi képességek, beszéd fejlesztése.
- ❖ Képszerű, szemléletes gondolkodás kialakítása.
- ❖ Problémamegoldó képesség, feladattudat, tanulás utáni vágy kialakítása.
- ❖ A tanulás motívumainak kifejlesztése, megismerési képességek fejlesztése.
- ❖ A tanuláshoz, mint tudatos tevékenységnek a kialakítása.(direkt tanulás)
- ❖ A tanulás megkedveltetése, a végzéséhez szükséges személyiségjegyek kialakítása.
- ❖ Az iskolában, a német nyelv magasabb szintű tanulásához a nyelvi alapok biztosítása.

Programunk gyermekcentrikus szemléletének szellemében olyan optimális feltételrendszert, légkört biztosítunk, hogy a gyermekekben kedvet ébresszünk az örömteli tanuláshoz, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Elsősorban a gyermekek életkori sajátosságaira, fejlettségi szintjére, motiváltságára támaszkodva, a tanulást támogató környezet megteremtése során tesszük lehetővé a spontán és szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulást. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével. Az óvodai tanulás mindvégig a játék motivációs bázisára épül. A cselekvéses tanulás folyamatában a szabad légkör biztosításával valamennyi kisgyermeknek lehetősége nyílik arra, hogy egyéni tulajdonságai alapján vegyen részt a folyamatban, önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kialakulását.

A tanulás tartalma

A gyermekek tapasztalatai, ismeretei szűkebb és tágabb környezetükből származnak. A felnőttek tevékenységeinek megfigyelése révén, azok elbeszéléseiből, a tömegkommunikációból és saját tevékenységeik közben szerzik. Ezek a tapasztalatok magukban foglalják azokat a magatartásmódokat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek éppen az óvodáskorban alapozhatók meg.

Programunkban a tanulás tartalma: az élő és élettelen világ, évszakok, ünnepek, környezetünk helyi hagyományai és a néphagyományok. Tervezésnél figyelembe vesszük, hogy a gyermekek milyen tapasztalatokkal rendelkeznek, s az újabbakat kapcsoljuk a már meglévőkhöz, fokozatosan bővítjük, mélyítjük tartalmát.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta-, és modellkövetéses, magatartás-, és viselkedéstanulás. (szokások alakítása)
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma-, és feladatmegoldás.
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyermekek örömmel, pozitív érzelmekkel viszonyulnak a feladatokhoz.
- ❖ Azonosulni tudnak a felnőtt által meghatározott feladattal.
- ❖ Kialakul bennük az igény a sikeres problémamegoldásra.
- ❖ A szocializáció fejlettsége szempontjából segítik, meghallgatják egymást, figyelnek egymásra;
- ❖ Képesek saját tevékenységük ellenőrzésére, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait;
- ❖ Rendelkeznek az iskolába lépéshez szükséges készségekkel, képességekkel, önfegyelemmel.
- ❖ Feladataik végrehajtásában kitartóak, elmélyültek.
- ❖ Szándékos figyelmüket képesek hosszabb ideig fenntartani.

XVI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Legfontosabb tényező, hogy a gyermekek képesek legyenek alkalmazkodni az iskolai élet követelményeihez.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelynek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

1. A testileg egészséges gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megfelelő teherbíró-képességgel rendelkezik. Mozgása harmonikusabb, összerendezettebb lesz. Mozgáskoordinációja és a finommotorikája erőteljesen fejlődik. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani.

2. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Nagy jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnö a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem időtartama, terjedelme.

A képi gondolkodás mellett kialakulóban van a fogalmi gondolkodás. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthetően megfogalmazza, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

3. Óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Kialakulóban van feladattudata, s ez megnyilvánul a feladat megértésében, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében. Mindehhez szükséges, hogy megfelelően fejlődjék kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme.

Az iskolaérett gyermek

A belső érés, a családi és az óvodai nevelés eredményeképpen óvodáskor végére a kisgyermek többségét testi, lelki és szociális képességeinek fejlettsége alkalmassá teszi az iskolakezdésre. Pedagógiaiilag azon mutatók összességét értjük az iskolába lépés feltételei alatt, melyeket programunkban a fejlődés várható eredményeiként határoztunk meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével érjük el ezt a szintet. Ha nem vagyunk biztosak abban, hogy a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet a Nevelési Tanácsadó szakembereinek segítségét kérjük.

A gyermekek többsége hat-hét éves korra éri el az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet. Megkezdődik egy lassú folyamat, amely során a gyermek óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás a fejlettség szerinti iskolakezdésre is lehetőséget ad.

A feladatok mindhárom területen való megvalósulása biztosítja, hogy a gyermek az óvodáskor végére a belső érés, valamint az óvodai és családi nevelés eredményeként eléri az iskolai munkához szükséges iskola alkalmassági fejlettségi szintet.

Az iskolára való alkalmasságnak testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek együttesen szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Testi fejlődést tekintve:

- megtörténik az első alakváltozás
- testalkata, teherbíró képessége életkorának megfelelő
- mozgása összerendezett, harmonikus
- finommotorikus mozgása megfelelően fejlett
- kialakult a testsémája, oldalisága
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

Érzelmi, akaratil élet terén:

- érzelmileg kiegyensúlyozott
- megfelelő önuralommal rendelkezik
- képes elviselni, hogy nem mindig éri sikerélmény
- tudatos figyelme kitartó (10-15 perc)

Értelmi fejlettség terén:

- megfelelő ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő világról
- gondolkodása érett, érdeklődés, kíváncsiság jellemzi
- észlelésük-érzékelésük differenciált
- kialakult a térbeli-, síkbeli tájékozódás
- kialakult a lényeglátás és a probléma-megoldási készség
- kialakult az analógiás gondolkodás alapja
- kialakult a fogalmi gondolkodás
- megjelenik a szándékos bevésés és megnő annak felidézésének időtartama

Szociális érettség terén:

- kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
- igényli a közösséget
- tud alkalmazkodni és együttműködni tágabb gyermekközösséggel
- elfogadja és betartja a szabályokat
- önállósága, önérvényesítő képessége életkorának megfelelő
- kialakul feladattudata és a feladattartás képessége, mely feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív-elvégzésben nyilvánul meg.

Anyanyelvi- kommunikációs fejlettség terén:

- alakilag, tartalmilag értelmesen beszél
- általánosan tájékozott
- tisztán beszél, beszédértése megfelelő
- megfelelő szókinccsel rendelkezik, jó kifejező képességű
- viselkedés kultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok
- adekvátan használja a nonverbális kommunikációs jelzéseit.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a fentiekben leírt fejlettségi szint csak folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a szülők támogató együttműködésével.

XVII. SAJÁTOS FELADATOK

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Az idei nevelési évtől kerül a Pedagógiai Programba az SNI-s gyermekek nevelése.

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai, és speciális irányú ellátásban részesül attól kezdődően, hogy igényjogosultságát a bizottság szakértői megállapították.
- ❖ Amennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5. életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától kezdődően a fejlődését biztosító fejlesztő felkészítésben vesz részt (továbbiakban, a fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettség: képzési kötelezettség.) A képzési kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart. A képzési kötelezettség idejének meghosszabbításáról a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

Személyi feltételek biztosítása

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését – a törvényi elvárásoknak megfelelően – speciális szakember, logopédus, gyógypedagógus végzi.

A gyermekekben rejlő lehetőségek optimális kibontakoztatása érdekében nevelőtestületünk, és a gyermekek fejlesztésével foglalkozó szakemberek legjobb tudásuk szerint kínálják fel a gyermekek számára szükséges kompetenciákat, és a fejlettségi állapotuknak megfelelő műveltséget.

Az integrált nevelés során az óvodapedagógusok a gyermek általános és komplex fejlesztését a többi gyermekkel együtt, a differenciálás módszerét alkalmazva végzik.

Az egyéni fejlesztési terveikben a szakszolgálat (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus) szakmai segítségét is igénybe veszik, illetve annak útmutatásai alapján végzik munkájukat.

Tárgyi feltételek biztosítása

Intézményünk külső és belső tárgyi adottságai – a speciális eszközök kivételével – megfelelnek a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltételeknek. A mozgásfejlesztő eszközök jól szolgálják az egyéni, és a csoportos fejlesztést.

Az egyéni fejlesztés szinterei:

- erre a célra kialakított foglalkoztató
- tornaterem

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai integrálásának célja:

Közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) – óvodapedagógiai eszközökkel

- Képességeik fejlesztése (vizuális, akusztikus, taktilis, motoros, és nyelvi) – gyógypedagógiai eszközökkel
- A hiányzó vagy sérült funkciókat helyreállítani, újakat kialakítani
- A meglévő ép funkciókat bevonni a hiányok pótlása érdekében
- Funkciók egyensúlyát kialakítani
- Speciális segédeszközöket elfogadtatni, használatukat megtanítani
- Egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejleszteni
- Befogadóvá váljon az intézmény,

A sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Ez részükre spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata. Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítéllettől mentességre építünk. Ezzel a természetes elfogadó attitűd kialakulásának alapjait célozzuk meg. A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése.

Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek és feladataik:

Szakértői és rehabilitációs bizottság:

Diagnosztizál, javaslatot tesz, kontroll vizsgálatot végez, folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését, vizsgálja az intézményi feltételek meglétét.

Szülő:

Lehetősége a gyermekkel részt venni a vizsgálatokon és terápiás foglalkozásokon. Kötelessége a gyermek fejlődése érdekében mindent megtenni.

Gyógypedagógus:

Értelmezi a SZB szakvéleményét, elvégzi a rehabilitációt, speciális egyéni fejlesztést, javaslatokkal segíti az óvodapedagógus munkáját, közreműködik a szülővel való kapcsolattartásban.

Intézményvezető:

Helyben biztosítja az integrált nevelés feltételeit, a szakértői bizottság felé adatokat szolgáltat az integráló intézményekről.

Óvoda:

A sérült kisgyermek részére is biztosítja a harmonikus, elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet. A gyermek iránti elvárásokat az állapotának súlyosságához, jellegéhez igazítja. Terhelhetőségét biológiai állapotához, személyiségjegyeihez igazítja.

Óvodapedagógus:

- A probléma észlelése / szűrés
- Szülők tájékoztatása /bevonása
- Megfelelő szakember megkeresése /szakvizsgálat kezdeményezése
- Az óvodapedagógus és a speciális fejlesztő együttműködése/ egyéni fejlesztési terv szerinti differenciált foglalkoztatás
- Individuális módszereket alkalmaz
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít
- Foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti
- Nevelési helyzetek megoldása során alternatívákat keres
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez
- Együttműködik a szakemberekkel, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba

XVIII. Migráns gyermekek nevelése

Alapelvek:

- ❖ veleszületett méltóság
- ❖ kirekesztés, az előítéletes kizsorítottság megszüntetése
- ❖ a neveléshez való hozzáférés
- ❖ a befogadó ország gyermekeit megillető jogok garantálása a bevándorló gyerekek számára
- ❖ multikulturális szemlélet
- ❖ adaptivitás és komprehenzivitás

Célok:

- ❖ A multikulturális nevelés megvalósítása
- ❖ A bevándorló gyerekek nyelvi és kulturális integrációja
- ❖ A befogadó ország nyelvének elsajátítása
- ❖ A befogadó ország értékeihez való pozitív kötődés kialakítása
- ❖ Nyitott és megértő viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt

Feladatok:

- ❖ A saját nemzeti identitás, anyanyelv és kultúra megőrzése.
- ❖ A beszélő környezet kiszélesítése a pedagógiai környezet keretein belül.
- ❖ A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Tartalmi elemek:

- ❖ A magyar, mint idegen nyelv játékos elsajátítása
- ❖ Az interkulturális pedagógia érvényesítése
- ❖ A cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzés megtámogatásának formái, módjai, szerkezeti keretei, időkerete
- ❖ A közvetlen és közvetett pedagógiai környezet helye, szerepe a nevelő-fejlesztő munkában
- ❖ Olyan feltétel-, eszköz- és hatásrendszert kell megfogalmaznia az óvodának, amely a helyi sajátosságokat figyelembe veszi.
- ❖ Az óvoda alapelveinek kiegészítése, módosítása.
- ❖ A multikulturális programelem céljainak intézményi lebontása, konkrét, mérhető helyi célokká való átalakítása
- ❖ A multikulturális nevelés óvoda specifikus jellemzői.

1. A tartalmi integráció során arra törekszünk, hogy az óvodapedagógus a nevelési folyamat során, a tevékenység megszervezésekor a csoportjába járó gyerekek célszágáról olyan tudáselemeket (hagyomány, zene, szokások stb.) közvetítsen, amelyeket a magyar anyanyelvű gyerekek is megértenek, és kötni tudnak a már meglévő magyar vonatkozású ismereteikhez.
2. Az előítéletek felszínre törését úgy próbáljuk meg kompenzálni, hogy differenciált feladatadással, változatos csoportformák alkalmazásával (homogén csoport, heterogén csoport, adott feladatra összeállt csoport stb.) a csoportközi kapcsolatokat fejlesztjük, és növeljük a csoportkohéziót.
3. Az egyenlőség pedagógiájának megvalósításakor arra törekszünk, hogy minden gyermek érezze: fontos számunkra! Kíváncsiak vagyunk az élményeire, a kérdéseire. Nem mondunk le egyetlen gyermekről és a fejlesztésről sem! A különböző társadalmi helyzetű családok gyermekei számára eltérő esélyek kínálóznak arra vonatkozóan, hogy kedvezőbb társadalmi helyzetbe kerüljenek. Óvó-védő, nevelő-személyiségfejlesztő munkánk során azt szeretnénk elérni, hogy az esélyek az intézményes nevelés által, és a lehetőségekhez képest növekedjenek.

XIX. Német nyelvi nevelés

„Traditionen gleichen Strassenlaternen, die den Weg ausleuchten solle.”

/Gilbert Keith Chesterton/

Traditionen überleben, wenn sie von der Familie zum Kind, von der Kindergärtnerin zum Kind weitergegeben werden.

In unserem Kindergarten ist die Traditionspflege integrierter teil der Erziehung.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

- ❖ A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- ❖ Óvodánk óvónői beszélnek a német nemzetiség nyelvét, ismerik a nemzeti szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontosnak tartjuk a kultúránk továbbörökítését.
- ❖ A gyermekek óvodai életének megszervezése két nyelven történik.
- ❖ Együttműködünk a családokkal (szülőkkel, nagyszülőkkel), német nemzetiségi önkormányzatokkal, egyesületekkel és intézményekkel.
- ❖ Óvodánk környezete tükrözi a német nemzetiségi kultúráját, életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Személyi feltételek

A német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű csoportjainkban (Schmetterling, Gänseblümchen) a nevelő-oktató tevékenységet 3 fő német nemzetiségi végzettségű óvodapedagógus látja el.

Egy fő óvodapedagógus beszéli a német nyelvet, így aktívan be tud kapcsolódni a gyermekek német nyelvi nevelésébe. A német nemzetiségi óvodai nevelési program megvalósulásának minőségét, az abban résztvevő óvónők személye nagymértékben meghatározza. A kisebbségi nevelést végző óvónők az alábbi képességekkel, személyiségjegyekkel kell, hogy rendelkezzenek:

- jó német nyelvtudás
- a kisebbség szellemi és tárgyi kultúrájának, a hagyományok és szokások alapos ismerete

Két dajkánk német nemzetiségi származású, beszélnek a téjnyelvet illetve a német nyelvet, nevelő-oktató, gondozási munkánkban, a hagyományápolásban nagy segítségünkre vannak.

Módszertani alapelveink a nyelvelsajátítás folyamatában

- sikerélményhez juttatás
- szituáció orientált nyelvtanulás
- fokozatosság
- rendszeresség
- ismétlés
- folyamatosság
- tervszerűség
- tudatosság
- komplexitás
- játékosság
- sokoldalú megtapasztaltatás
- cselekedtetés

A csoportokban a nap folyamán biztosítjuk a gyermekek számára a német nyelven való megnyilatkozás lehetőségét. a német nyelvi nevelést szolgálja óvodánk derűs, nyugodt, családi légköre. Fontos, hogy csoportjainkban a gyerekeknél mindkét nyelvhez pozitív kötődés társuljon. Sokoldalú szemléltetéssel, változatos módszerekkel, játékossággal, tudatos tervezéssel, szervezéssel válik életszrűvé a német nyelvvel való ismerkedés.

Tárgyi feltételek

A csoportszobák berendezése, felszerelése, az óvoda folyosója tükrözi a nemzetiségi kultúra sajátos, jellemző jegyeit.

A német nemzetiségi program célja:

Anyanyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára. A nemzetiségi identitástudat kialakítása, fejlesztése. A gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a német kisebbség kultúrája, nyelve iránt. Az óvodáskor végére a német nyelv mindennapi életben történő rendszeres alkalmazásával, használatával a gyermekek képessé váljanak a német nemzetiségi nyelv, iskolai tanulására.

Feladat

- ❖ Az egészséges életmód feladatainak ellátása során a gyermekek nyelvi ismereteinek megfelelő kommunikáció a kisebbség nyelvén.
- ❖ Német versek, mondókák, énekek megjelenítése a faliújságon a szülők részére.
- ❖ Német nyelvű játékok, könyvek, CD-k használata a különböző tevékenységek során.
- ❖ Nemzetiségi mi voltunk prezentálása óvodánk nemzetiségi sarkaival, falaival és német nyelvű feliratok elhelyezésével.
- ❖ A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett, a német nemzetiséghez, a német nyelvhez való pozitív kötődés kialakítása, elmélyítése.
- ❖ A gyermekek nyelvismeretét az alapoktól kiindulva, fokozatosan egymásra építve, a megismerési, tapasztalási lehetőségek gazdag tárházát biztosítva fejlesztjük, bővítjük, mely elősegíti, hogy a gyermekek az óvodáskor végére eljussanak olyan nyelvi szintre, amely alapján bizonyos nyelvi szituációkban jól feltalálják magukat, valamint

alkalmassá válnak az iskolai nyelvtanulásra, folytatni tudják az itt szerzett ismereteiket.

A program kapcsolatrendszer

A nemzetiségi nevelés során különösen nagy hangsúlyt fektetünk a családokkal való kapcsolattartásra, kiemelten a kisebbségekhez tartozó családokkal. Fontosnak tartjuk ezt a kisebbségi és néphagyományok, életviteli szokások átvételében, azoknak az óvodai nevelésbe való beépítésben. E nevelési területen fontos szerepet kapnak a nagyszülők, akik a hagyományok közvetítői.

Az óvoda- iskola kapcsolatának fő tartalmi kérdése a kisebbségi nyelvhasználat egymásra építése. Ennek hatásos módja a nemzetiségi tanítást, illetve nevelést folytató pedagógusok kölcsönös óra és foglalkozás látogatása.

Kapcsolatunk a német önkormányzatokkal (himesházi, szűri együttműködő, támogatói szintű). Kapcsolatunk a helyi Heimatmuseum-mal fontos részét képezi óvodai német nemzetiségi nevelésének, hagyományápolásának.

A nevelés keretei

Verselés, mesélés

A kisebbségi nevelés a kultúra átörökítése szolgálatába állítja a verseket, meséket.

Cél:

- ❖ A kisebbségi nyelv megszerettetése, az aktív és passzív szókincs bővítése a hagyományápoláshoz nélkülözhetetlen irodalmi műfajok – népi mondókák, gyermekversek, népmesék, képekönyvek történetei-által.
- ❖ Ráhangelődés a német nyelv sajátos dallamára, ritmusára, mondókák, versek, mesék hallgatásával, ismételtetésével.
- ❖ A helyes ejtés, a tiszta beszédhallás elsajátítása.
- ❖ Az irodalom legyen a gyermek számára örömforrás, játék a beszéddel.

Feladat:

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása, mely figyelembe veszi a gyermekek értelmi, érzelmi és nyelvi fejlettségét.
- ❖ A 3-4-5-6-7 éves korban megjelenő jellemző tartalmak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével.
- ❖ A mondókák tájnyelvi változatainak továbbörökítése.
- ❖ A meséléshez, versmondáshoz nyugodt, csendes légkör megteremtése.
- ❖ Az irodalmi anyag élményszerű szemléltetése.
- ❖ A mondókák, versek változatos játékos mozgással, vizuális tevékenységgel.
- ❖ Dramatizálással, bábozással a gyermekek beszédkedvének felkeltése, kifejezőképességének fejlesztése.
- ❖ Mondókák, versek, mesék gyakori ismétlése.
- ❖ Helyi gyűjtésű irodalmi válogatás összeállítása.
- ❖ A délutáni pihenés előtt mese olvasása a német nemzetiség nyelvén, német altatódalok éneklése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ 5-7 mondókét biztonsággal mondanak el ritmussal, cselekedettel egybekötve.
- ❖ Szemléltető eszközök használatával figyelmesen hallgatják az általuk már jól ismert német meséket.(5-6 mese)
- ❖ Az évszakokhoz kapcsolódóan ismerjenek 4-5 verset, melyeket helyes artikulációval, szöveggel képesek elmondani.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, hogy azokon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.

A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ezen belül a német nemzetiségi zenei élményhez, ami megalapozza zenei anyanyelvüket és hozzájárul a nemzetiségi identitástudat kialakításához. A zenén keresztül szorosabb érzelmi kötődés váltható ki a gyermekekből a német nyelv a német kisebbség iránt.

Feladat:

- ❖ A zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- ❖ Hagyományok ápolása a nemzetiségi kultúrkincsből választott énekes játékokkal,
 - népdalokkal.
- ❖ Helyi gyűjtésű zenei válogatás összeállítása.
- ❖ A nemzetiségre jellemző hangszerek bemutatása, használata.
- ❖ A német nemzetiségi anyanyelv ápolása tájnyelven énekelt népdalok előadásával.
- ❖ Német nemzetiségi gyermektáncok tanítása.
- ❖ Nyelvi fejlesztés, szókincsbővítés, zenei alapfogalmak megismertetése.
- ❖ A zenei képességfejlesztéshez szükséges megfelelő feltételek, eszközök biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ A gyerekek szívesen vesznek részt énekes játékokban, szerepet vállalnak körjátékokban, örömet nyújt számukra az éneklés, zenélés.
- ❖ Érzik a magyar és a nemzetiségi dallamvilág közötti különbséget.
- ❖ Örömmel adnak elő egyszerű német nemzetiségi gyermektáncokat.
- ❖ Ismernek a nemzetiség nyelvén modókákat, énekeket és dalos játékokat.
- ❖ Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

A gyermeki személyiség fejlesztése különböző ábrázolási tevékenységekkel.
A gyermek tér,-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
A gyermek fantáziavilágának színesítése.

Feladat:

- ❖ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ A nemzetiségi kultúrára jellemző alkotó technikák beépítése.
- ❖ Hagyományok, szokások ápolás, a német nemzetiségre jellemző kézüves technikák bemutatása nagyszülők bevonásával.
- ❖ Nyelvi fejlesztés, szókincsbővítés vizuális tevékenységek során.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Az ábrázolás során megértik a német nyelvi utasításokat.
- ❖ Értik, esetleg maguk is megnevezik az eszközöket (festék, ragasztó, ecset, papr, olló, ceruza, zsírkréta)
- ❖ Képesek megnevezni az alapvető fogalmakat,(mint pl: ház, fa, kerítés, állatok, virágok) amelyeket rajzaikon megjelenítenek.

Mozgás

Cél:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
Értelmi és szociális képességek fejlesztése mozgásos tevékenységek által.

Feladat:

- ❖ Életkornak, egyéni képességeknek és a csoportösszetételnek megfelelő mozgásanyag összeállítása.
- ❖ A gyermekek természetes mozgáskedvének felkeltése, megőrzés, a mozgás megszerettetése, nagyfokú mozgásigényük kielégítése.
- ❖ A német nemzetiségre jellemző népi mozgásos játékok beépítése a testnevelési foglalkozásokba.
- ❖ Verbális fejlesztés, szókincsbővítés mozgásos tevékenységek által.
- ❖ A testrészek német nyelvű ismerete, begyakorlása a testrészek mozgatásával.
- ❖ Német nyelvű állandó visszatérő utasítások, szakkifejezések alkalmazása a foglalkozások során.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Örömmel mozognak, szívesen vesznek részt a testnevelés foglalkozásokon.
- ❖ Értik a német nyelvű utasításokat, betartják a szabályokat.
- ❖ A nemzetiség nyelvén megnevezik a tevékenységhez használt eszközöket, alapvető térirányokat.

A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

A gyermekek szerezzenek aktivitásuk során tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-, emberi,-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a természet és az emberi alkotások iránt, tanulják meg azok védelmét., az értékek megőrzését.

Ismerjék meg a német nemzetiségi hagyományok, szokások, tárgyi kultúra értékeit, tanulják megbecsülni azokat.

Feladat:

- ❖ cselekvésbe, játékos tevékenységbe ágyazott helyzetek megteremtése annak érdekében, hogy a gyermekek tapasztalatokat szerezhessenek az őket körülvevő világról.
- ❖ Az alapszókinccs megteremtése és bővítése a különböző témák feldolgozása során.
- ❖ Ismeretek közvetítése minél több érzékszerv bevonásával.
- ❖ A hazaszeretet csíráinak megalapozása.
- ❖ A német nemzetiségi és népi hagyományok ápolása, továbbörökítése, a nemzetiségi identitástudat kialakítása.
- ❖ Az elemi matematikai relációk felismertetése megfigyelések és tevékenységek közben.

A fejlődés főbb jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Óvodába érkezéskor és távozáskor németül köszönnek.
- ❖ Jelüket németül mondják.
- ❖ Németül neveik meg a környezetükben is előforduló ismertebb virágokat, zöldségeket, gyümölcsöket.
- ❖ A házi, a vadon élő valamint az állatkertben élő állatokat németül megnevezik.
- ❖ Testrészeik nevét megnevezik németül.
- ❖ Ismerik szűkebb környezetüket, családtagjaikat, azokat németül megnevezik.
- ❖ Megnevezik a közlekedési eszközöket.
- ❖ Németül megnevezik az alapszíneket.
- ❖ ismerik az alapvető matematikai kifejezéseket (magas, alacsony, sok, kevés, nagy, kicsi...)

Hagyományörzés, a nemzetiségi kultúra átörökítése

Cél

A gyermekek ismerjék meg a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, a nemzetiség hagyományainak, szokásainak ápolása, megőrzése, átörökítése a cél.

Népi hagyományainkkal kapcsolatos szokásaink

Az óvodai hagyományok mellett kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a német nemzetiségi hagyományok, ünnepek gyermekközeli tételéhez.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, melyhez a gyerekek kíváncsiságát kielégítve, folyamatosan biztosítunk változatos tevékenységet. A német nemzetiségi nevelésben megjelenő, hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó szokások felelevenítésével, ápolásával a nemzetiségi hovatartozást igyekszünk erősíteni.

Az őszi jeles napjai

Erntedankfest-Wir nehmen an einer Ernte teil, veranstalten unser eigenes Erntefest im Kindergarten. Wir schmücken unser Gruppenzimmer. Wir sammeln Obst, wir backen im Ofen Kürbis, Apfel Kastanien. wir singen, tanzen und musizieren. Az óvónők a gyerekekkel együtt őszi gyümölcsöket, zöldségeket, terméseket gyűjtenek, a hozott anyagból barkácsolnak. Almát, tököt sütnek a sütőben, gyümölcslátát készítenek.

Szüret-Weinlese/ Wir beobachten den Weingarten, nehmen an einer Weinlese teil. Im Kindergarten veranstalten wir unser eigenes Weinlesefest. Wir sammeln Trauben und schmücken unsere Gruppenzimmer. Wir ziehen unsere blaue Schürze an, wählen den Richter, der uns im Weinlesezug führt. Wir singen, tanzen und musizieren. Az óvónők és a gyerekek közösen szőlőt hoznak, feldíszítjük a csoportszobát és a képfestő ünnepi öltözetünkben szüreti felvonulásban veszünk részt, amit magunknak az óvodában szervezünk.

Martinstag-Márton nap/ Die Legende vom Sankt Martin bedeutet für uns schöne menschliche Eigenschaften, wie Nächstenliebe, dass wir aufeinander achten, oder das Teilen. Wir singen Lieder von Sankt Martin, basteln Laternen, sagen Reime. Unsere Laternen zeigen uns den Weg im Laternenumzug, sie geben uns Licht und Wärme. Mit den Elternrat wird der Laternenumzug zusammen organisiert. Sie kochen uns Tee und machen uns Schmalzbrot mit Zwiebeln. Az óvónők feladata, a gyerekekkel közösen lámpások készítése, a lámpások felvonulás megszervezése a Szülői Munkaközösséggel közösen.

A téli jeles napjai

Advent/ Zeit der Stille, Zeit des Wartens, Zeit der Kerzen, Zeit der Vorfreude, Adventskranz, Stroh, Sterne- all diese Sachen sind Zeichen der Hoffnung des Lebens, Wir bereiten uns vor, führen Gespräche über Weihnachten, über Weihnachten früher, basteln zusammen mit den Eltern Weihnachtsschmuck und schmücken damit den ganzen Kindergarten auf.. Unsere

Tannenzweige und unseren Weihnachtsbaum schmücken wir mit Apfel, Nuss, mit Ketten aus Hutzeln. Az Adventi időszak óvodánkban is a várakozás, a lecsendesedés időszaka. Az óvónők feladata ilyenkor a gyerekekkel közösen adventi koszoró készítése, az adventi népszokások felelevenítése.

Barbara nap-Barbaratag/ Wir stellen Barbarazweige ins Wasser. Wenn er zu Weinachten blüht, dann tragen im nächsten Jahr die Bäume viel Obst. A gyerekekkel közösen december 4-én Barbaraágot hajtatunk.

Mikulás-Nikolaustag/ Jedes Jahr besucht die Kinder im Kindergarten der Nikolaus, er bringt den Kindern geschenke. Az óvónők elmesélik a gyerekeknek Szent Miklós történetét, verseket, dalokat tanulnak.

Luca nap-Luzientag/ An diesem Tag säen wir Luzien-Weizen, wir giessen sie fleissig.

Weinachten-Karácsony/ Karácsonyra csak hangulati előkészítés folyik az óvodában, mert ez családi ünnep. A gyerek verseket, dalokat tanulnak a nemzetiségi kultúr kincséből, elmeséljük nekik, milyen volt a Karácsony régen, nagyszüleik, dédszüleik idejében, milyen hagyományok fűződnek hozzá.

Újév-Neujahr/ Újévi köszöntő tanítása svábul.

Hutzelsonntag- a gyerekek megismertetése ezzel a néphagyománnyal, „Hallrot, Hutzelfeuer, Hutzeln, Weinkeller, „Komm Siljus” vers elmondása a gyerekeknek. wir lernen gedörertes Obst kennen.

Farsang-Fasching/ Wir bereiten auf das Fest vor. Wir basteln Brillen, aus Krepp-Papír schmuck und schücken unseren Kindergarten.wir singen lustige Faschingslieder, backen Krapfen.

A tavasz jeles napjai

Virágvasárnap-Palmsonntag/ Wir verzieren die Palmenzweige mit Papierblumen und schmücken damit den Kindergarten.Wir erzählen den Kindern: damals haben die Menschen geglaubt, dass geweihten zweige die Menschen und die Tiere vor Krankheiten schützen. Wir erzählen über die Fastenzeit-stille Zeit, keine Musik, kein Fleisch.

Húsvét-Ostern/wir sammeln Eier, färben Eier mit Zwiebelschale. Wir machen ein Nest für das Osterhäschen, lernen Lieder, Reime, gehen auf den Hügel Eier rollen. Az óvodát tavaszi díszbe öltöztetjük, tojást festünk hagyományos módon, megismertetjük a gyerekekkel a húsvéti német nemzetiségi hagyományokat. Dalokat, verseket, mondókákat tanulunk.

Májusfa állítás-Maibaum/Wir verzieren einen Maibaum mit verschiedenfarbigen Bändern auf dem Kindergartenhof. Wir singen und tanzen um den Baum.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ A német kisebbség hagyományainak megismertetése a gyerekekkel.
- ❖ Helyi népi mondókák, gyermekdalok-játékok gyűjteményének elkészítése.
- ❖ Német gyerektáncok tanítása.
- ❖ Jellegzetes sváb ételek készítése.
- ❖ Népi kismesterségek bemutatása nagyszülők, dédszülők meghívásával.
- ❖ Nemzetiségi zene, nemzetiségi hangszerek bemutatása.
- ❖ Helyi szokások felelevenítése, ápolása.
- ❖ Nemzetiségi viselet biztosítása a gyerekek számára.
- ❖ Részvétel a falu és a tágabb környezet ünnepein.
- ❖ A helyi szokások, hagyományok beéltése az óvoda mindennapi életébe.
- ❖ Szoros kapcsolat ápolása a helyi „Heimatismuseum”-al.
- ❖ A nemzetiségre jellemző növények ültetése- rozmaring, muskátli.
- ❖ A nemzetiség tárgyi kultúrájának bemutatója –nemzetiségi sarok, az óvoda folyosóján elhelyezett tárgyi emlékek.
- ❖ A német nemzetiségi identitástudat megalapozása, erősítése.

Munka jellegű tevékenységek

Cél

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését. A munkakapcsolatok során minél gyakrabban használják a kisebbségi nyelv egy-egy kifejezését. pozitív érzelmi viszony kialakítása közösségért végzett munka iránt.

Feladat

- ❖ Különböző típusú munka jellegű tevékenység tervezése, s azok feltételeinek biztosítása.
- ❖ Olyan jellegű munkatevékenységek tervezése, mely sajátosan a nemzetiség tevékenységére jellemző.
- ❖ A gyermekek társas kapcsolatainak, szociális magatartásának fejlesztése munka jellegű tevékenységekkel.
- ❖ A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének figyelembe vétele önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése közben.
- ❖ Utasítások, szóbeli közlések a német nyelven a munkafolyamatok végzése során.
- ❖ Lehetőség nyújtása növény-és állatgondozásra, kerti, udvari munkák végzésére.
- ❖ A nemzetiségre jellemző ételek, sütemények készítése ünnepi előkészületek során.

A fejlődés főbb jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Megértik és elvégzik a német nyelven adott instrukciókat.
- ❖ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.

Játék

A közös, együttes játék minden fajtája hozzájárul a német nyelvű kommunikációra való ösztönzéshez, a nevelési célok és feladatok eredményes megvalósulásához.

Cél

A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vagyainak, ötleteinek kibontakoztatása.

A német nyelv iránti érdeklődés felkeltése a különböző játéksituációkban. Cél a beszédkedv felkeltése, erősítése a verbális fejlesztés, szókincsbővítés.

Feladat

- ❖ A gyermekek kétnyelvű beszédképességének fejlesztése.
- ❖ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- ❖ A gyermekek érdeklődésének felkeltése olyan játékhelyzet iránt, amelyben alkalmazhatja német nyelvi ismereteit.
- ❖ Nyelvi modell nyújtása különböző játéksituációkban.
- ❖ Állandó, visszatérő nyelvi fordulatok a játék során.
- ❖ Szabályokhoz kötött játék – memória, kártya, társasjáték- beiktatása játékidőben szókincsfejlesztés, kiejtéstanulás elősegítésében.
- ❖ Természetes nyelvi helyzetek megteremtése.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szívesen vesznek részt német nyelvű játékhelyzetekben.
- ❖ Értik az óvónő megnyilvánulásait s annak megfelelően cselekednek.
- ❖ A gyermekek nyelvi ismereteiknek megfelelően gátlás nélkül beszélnek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként:

- ❖ a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt
- ❖ életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni
- ❖ tudjon tájékozódni kommunikációs helyzetekben
- ❖ ismerjen a nemzetiség, az anyaország kultúrájából merített dalokat, meséket, vesreket, mondókákat, játékokat (esetenként tájnyelven is)
- ❖ ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

XX. A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.

Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei

- ❖ mesekönyvek, leporellók, vers,- és mondóka, valamint találós kérdések gyűjteménye, - -
- ❖ szakkönyvek,
- ❖ kép,- és szókérták,
- ❖ bábok, fejmaszkok, díszek, dramatikus játékok kellékei,
- ❖ mesekazetták, CD-k

Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, eszközei

- ❖ bábok, fejmaszkok, fejdíszek,
- ❖ kétfestő szoknyák, kétfestő kötények mellények,
- ❖ népviseleti ruha
- ❖ ritmushangszerek, botok
- ❖ CD lejátszó, CD-k,
- ❖ Orff hangszerek
- ❖ kendők, szalagok
- ❖ furulya

A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését segítő eszközök

- ❖ hang,- és képanyagok
- ❖ diafilmek, CD-k, laptop, projektor
- ❖ képeskönyvek, szakkönyvek
- ❖ motivációs kártyák
- ❖ emberek, állatok növények világa készlet
- ❖ munafüzetek, feladatlapok
- ❖ az évszakok, a testséma fejlesztést szolgáló, növényekkel és állatokkal való ismerkedést szolgáló eszközök,
- ❖ játékok, KRESZ táblák
- ❖ enciklopédiák, képes atlasz gyerekeknek

A matematikai nevelést segítő felszerelések és eszközök

- ❖ MINIMAT készlet, logikai készlet, mágneses táblák
- ❖ társas játékok, kártyák, számképek, színes műanyag vagy fa pálcikák
- ❖ puzzle játékok, dominók, fa kockák, korongok, mértani formák

- ❖ játékos feladatlapok
- ❖ gyöngyök, termékek
- ❖ szemléltető képek
- ❖ képeskönyvek

Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök

- ❖ Minden csoportban a gyermekek rendelkezésére állnak különböző minőségű papírok a dobozkartontól a selyempapírig, textíliák, természetes anyagok
- ❖ különféle ragasztók, ecset, vízfesték, tempera, ceruza, zsírkréta, színes ceruza, olló, gyurma
- ❖ A szabadban a gyermekek rendelkezésére áll, homok, kavics, víz, természetes anyagok
- ❖ kreatív újságok, barkács könyvek
- ❖ különböző termékek

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök

- ❖ A tornateremben megtalálható, használható: tornapad, tornaszőnyeg, bordásfal, tornakarikák, labdák, babzsák, foci kapu, zsámoly, trambulín
- ❖ Óvodánk udvarán megtalálható, csúszda, hinták, egyensúlyozó eszköz, libikóka, karikák, labdák, futball kapuk, gokartok, biciklik ugráló kötél
- ❖ szalagok, párnák

A nemzetiségi nyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei

- ❖ német nyelvű mesekönyvek, leporellók
- ❖ szakkönyvek, magyar-német, német-magyar szótárak
- ❖ német nyelvű társasjáték, német kártya
- ❖ német nyelvű feladatlapok
- ❖ zenei kazetták, CD-k, diafilmek,
- ❖ laptop,
- ❖ bábok, fejmaszkok
- ❖ nemzetiségi képviselő
- ❖ természetes anyagok
- ❖ a német kisebbség tárgyi emlékei

A különféle játékkformák eszközei

- ❖ **gyakorló játékok eszközei:** babakonyhai eszközök, evőeszközök, tányérok, poharak, tányérok, kötények terítők, kisautók, műanyag állatok stb.
- ❖ **szerepjátékok:** orvosi táskák, babaruha, baba, babakonyhai eszközök, boltos játék, pénztérgép, kosár, játékpénz, műanyag gyűlölcsek, élelmiszerek stb.
- ❖ **építő konstruáló játékok:** műanyag és fa építőkockák, autópálya szett, autópálya szőnyeg, falu-városépítő elemek, csomag
- ❖ **szabályjátékok:** társas játékok, kártyák, puzzlék, képkirakók
- ❖ **dramatizálás, bábozás:** bábok, fejmaszkok, jelmezek, szoknyák
- ❖ **barkácsolás eszközei:** különböző minőségű papírok a dobozkartontól a selyempapírig, textíliák, természetes anyagok, különféle ragasztók, ecset, ceruza, zsírkréta, színes ceruza, olló, gyurma

Munka jellegű tevékenységek

A mindennapi élethez, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó munkához megfelelő gyermekméretű, biztonságos eszközöket biztosítunk a munkatevékenység jellegétől függően.

- ❖ **naposi munkához:** napos kötény, terítő, tányér, pohár, szalvéta, seprű, lapát, víz, törlőkendő
- ❖ **kerti munkához:** lapát, gereblye, seprű, öntözőkanna, vödör, ásó
- ❖ **nagytakarításhoz:** porszívó, partvis, porrongy, seprű
- ❖ **sütemény, mézeskalács készítéséhez:** különböző formák, szaggatók, tálak

A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

- ❖ diavetítő,
- ❖ laptop, számítógép,
- ❖ projektor
- ❖ vetítövászón
- ❖ fénymásoló,
- ❖ nyomtató
- ❖ rádiók CD lejátszóval
- ❖ diavetítő

XXI. Felhasznált szakirodalom

1. **A 363/2012./XII.17/ Kormányrendelet az óvodai nevelés alapprogramjáról.**
2. **A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről**
3. **A nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve 17/2013./III.1./ EMMI rendelet**
4. Sugárné Kádár Júlia: **Beszéd és kommunikáció óvodáskorban**
Akadémiai Kiadó, Budapest 1985.
5. Fábrián Katalin: **Tevékenységek központú óvodai nevelési program** OKI
6. Forrai Katalin: **Ének az óvodában**, 1978.
7. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: **Gyermeklélektan** Budapest, 1981
8. Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné :**Óvodai nevelés játékkal, mesével** OKI
9. Rosa Mammel: **Deutsch im Kindergarten Förderung der Zweitsprache** Budapest, 1995
10. Koch Valéria Óvoda – **Deutschsprachige Lebensart im Kindergarten** Pécs, 2015.
11. **Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda Pedagógiai Programja 2014.**
12. Gyermekek és ifjúságvédelmi törvény

XXII. Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program felülvizsgálata és módosítása 2016-ban megtörtént.

Pedagógiai Programunk érvényességének ideje:

2016.szeptember 01.- 2021.augusztus 31.

Pedagógiai programunk módosításának módja és lehetséges indokai:

- ***Ha szervezeti átalakítás történik.***
- ***Ha törvényi változások történnek.***
- ***Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.***
- ***Ha egyéb érdekgyeztető fórum módosítást javasol.***

A módosítást kezdeményezheti:

- ***az óvodavezető***
- ***a nevelőtestület***

Záró rendelkezések:

Jelen módosítás, valamint az egységes szerkezetű Pedagógiai Program 2016. szeptember 1. napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda és Konyha-Sonnenstrahl Kindergarten Himesháza 2014.december 16. napján hatályba lépett egységes szerkezetbe foglalt Pedagógiai Programja hatályát veszti.

Himesháza, 2016. szeptember 01.

XXIII. Legitimációs záradék

1. Jóváhagyta:

Himesháza, 2016. szeptember 01.

intézményvezető

2. Egyetértést nyilvánított:

Himesháza, 2016. szeptember 01.

Német Önkormányzat elnöke

3. Elfogadta:

Himesháza, 2016. szeptember 01.

a Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda nevelőtestülete

4. Véleményezte:

Himesháza, 2016. szeptember 01.

a Himesházi Napsugár Német Nemzetiségi Óvoda Szülői Szervezete

5. Tájékoztatást kap:

Himesháza, 2016. szeptember 01.

az Óvodafenntartó Társulás elnöke